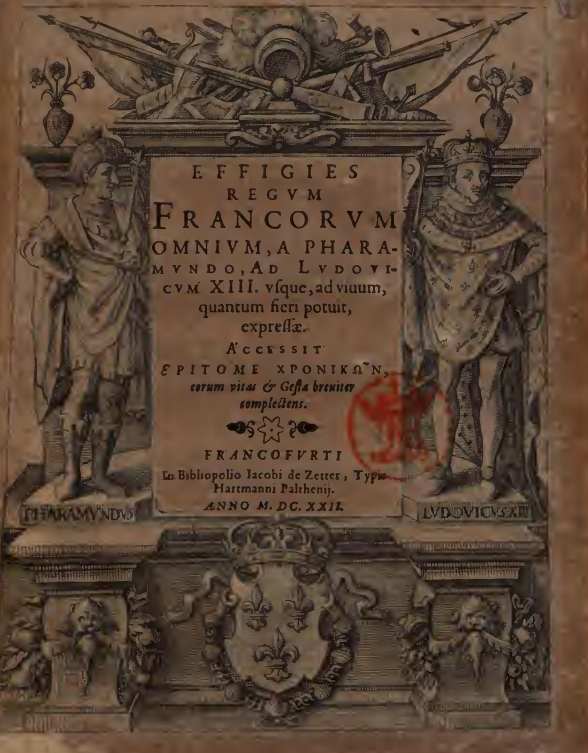
NAZ.
Digitized by Google

L.V
D
1
BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
LV
D
1
NAPOLI

EFFIGIES REGVM FRANCORVM OMNIVM, A PHARAMVNDO, AD LVDOVICVM XIII. vſque, ad viuum, quantum fieri potuit, expreſſæ.

ACCESSIT EPITOME ΧΡΟΝΙΚΩ͂Ν, *eorum vitas & Geſta breuiter complectens.*

FRANCOFVRTI
En Bibliopolio Iacobi de Zetter, Typis Hartmanni Palthenij.
ANNO M. DC. XXII.

CANDIDO LECTORI.

QVICQVID PRÆCIPIAS, ESTO BREVIS. *Sententia eſt, candide Lector, quæ non ſolum, artium præcepta tradentibus, obſeruanda: ſed multò etiam magis, Hiſtoricis ſequenda videtur. Neq; hoc cuiquam inopinatè dictum videri debet, cùm tanta inter vtroſque affinitas ſit, vt nomine, non re differre videantur. Magiſtri enim artium, ſinguli vnam aliquam, vitæ hominum formandæ, ſi non ſemper neceſſariam, certé conducibilem artem tradunt. Hiſtorici vero non vnam, ſed vno complexu omnes, totius humanæ vitæ rectè inſtituendæ, artes præſcribunt, quod licet abunde vbique præſtent, maximè tamen tunc elucet, cùm illuſtrium, clarorumq; virorum recte dicta, factave, nobis imitanda, Nefariorum verò hominum facinora fugienda, ob oculos ponunt, quocirca hæc hiſtoriæ pars fructuoſiſſima, vitæq; homi-*

num maxime neceſſaria, meritò haberi debet. Breuitatem vero in Hiſtoricis laudandam, breuiter docebitur, duobus (qui inſtar multorum eſſe queant) adductis teſtibus, Cæſare nempe, & Saluſtio, celeberrimis Latinæ hiſtoriæ auctoribus, quos nemo ſanæ mentis, dicat, ſermonis Latini facultate deſtitutos, tantarum rerum ſeriem, pauciſſimis verbis comprehendiſſe, Imò credendum potius, eos, rem ipſam, vt erat, certo, grauiq; judicio ponderantes id, quod in ea laudatiſſimum judicarunt, præſtare voluiſſe.

Hæc ideo, Amice Lector, paucis prælibata ſunt, ne breuitas, tanquam res noua, Epitomes huius fidem labefactaret apud eos, qui verum nihil niſi quod multis verborum Phaleris veſtitum ſit, opinantur: Cùm contrà veritas à prolixitate ſæpius obſcuretur, quam lucem accipiat. Data hîc etiam diligens opera eſt, ne breuitatis ſtudio nimiæ, rebus ipſis tenebræ offunderentur: Illius ergo, relictis multis vocabulis Gallicis, maximé veró familiarum & vrbium, quo Lector faciliorem, pleniоremq; rerum, locorumq; vbi res geſtæ ſunt, notitiam, vel inſpecta ſolum Geographorum deſcriptione, conſequatur, liquet enim omnibus, vel mediocriter in hiſtoria verſatus, non paruam promanaſſe difficultatem, ex propriorum nominum, ex vna in

aliam

aliam linguam transfuſione, cúm vna ciuitas, pro alia non ſemel vſurpata eſſe reperiatur. Quæ non dicuntur eo animo, quaſi alicuius induſtria, diligentiaq́; in ijs transferendis, ſit ſuggillanda, aut alioquin contemnenda, minime gentium, Cúm in eum finem hæc præmittantur, vt Lectori clarum fiat, perſpicuitatis magnam hic curam habitam fuiſſe, ideoque operis breuitate, neminem ab eo legendo meritó deterreri debere. Vale & fruere.

PHARAMVNDVS, FRANCORVM REX I. regnauit annos II.

PHARAMVNDVS, FILIVS MARCOMIRI, FRANCIÆ orientalis, ſeu Franconiæ Dux, multis, contra Vandalos, & alios ſuos hoſtes, rebus geſtis clarus, ætatis ſuę anno quinquageſimo, in vrbe VVirceburgo, Francorum Rex eligitur, deque conſenſu omnium Fran-

um Francorum Principum, nec non Pontificis Iouis, Salgaſti, reliquorumque Druidum, ſacrificulorumq; Dianæ, coronatus anno a mundo condito, 4380. anno Verbi incarnati, 419. Tulit hanc electionem acerbè Rom. Imperat. Honorius, (quod videretur derogare Rom. per Gallias imperio) nihilominus, bello Vandalorum Gothorumque diſtractus, tolerare cogitur. Pharamundus in hoc ſuo nouo Regno, ab omni externo hoſte ſecurus, nihil antiquius habuit, quàm bonarum legum, conſtitutionumque ciuilium curam ſuſcipere, Inſtitutis ante omnia, qui ciuiles lites, forenſiaque diſſidia cōponerent, quatuor, ex prima nobilitate, Dictatoribus. Salica quoq; lex tum lata fuit, præſcripta quoque ſunt diligenter ea, quæ publicæ quietis conſeruationem concernerent, non neglictis ijs, quæ, ad cicurandum populum, etiam tum agreſtiorem, priſtinæque feritatis non plane oblitum, ſpectare videbantur. Vixit hoc tempore D. Hieronymus, Damaſi Papæ 40. ſcripta, transferendis ſacris, ex greco in latinum ſermonem, clarus, qui annos natus 91. moritur in Bethlehem, Anno regni Pharamundi tertio. Circa hæc tempora, Alani, & Vandali, occupant Hiſpaniam, celebrata quoque Synodus Epheſina, contra Neſtorianos, & Pelagianos, ſendente Papa Celeſtino primo. Pharamundus, cū imperaſſet Francis, annis ſeptē, aut, vt alij malunt, nouem, moritur anno ſalutis humanæ 427. Vbi humatus fuerit, hactenus incertum, licet Germanorum aliqui ſcriptores, memoriæ proditum reliquerint, corpus eius, barbara pompa in montem Franckenberg ſublatū inibique in patrio ſepulchro conditum fuiſſe.

CLAV-

CLAVDIVS, REX FRANCORUM II. regnauit annis XVII.

CLAVDIVS, DICTVS COMATVS FILIVS PHARAMUNDI, ſucceſſit in patrio regno, ANNO ſalutis 429. quàmdiu eius fuit regnum, Franci crines, barbamque alere coacti, contra Cæſaris edictum, quo jubebantur ſuccindere crines, in ſignum ſeruitutis. Alij autem aſſerunt, ideo eum juſſiſſe eos alere comam, quò facilius dignoſcerentur à Gallis, quos ipſe, armis ſubactos,

actos, tonderi mandârat. Notiſſimum verò eſt, moris apud Francos fuiſſe, alere barbam, ad tempora vſque Ludouici Iunioris, Francorum Regis 41. ex quo eo tempore, nec Rex, nec ſubditi barbam aluerunt, idq́; , conſilio Petri cuiuſdam Lombardi, factum eſſe aiunt, quæ conſuetudo ad tempora vſq; Franciſci Primi, permanſit, qui rurſum cœpit alere barbam. Claudius animaduertens, Romanorum Impp: vires, aſſiduis Gothorum bellis extenuatas, ideoq; ſui regni dilatandi, idoneum eſſe tempus, noluit ſibi deeſſe, ſed conſcripto ſatis numeroſo exercitu, ea vſus eſt dexteritate, ſcientiaq; militari, vt paucos intra dies, Thulingos, fœderis inter Germanos, Galloſque, fractores armis ſubegerit, ideoq́; facti ſunt vectigales eorum, quorum eſſe ſocii renuerant. Cepit etiam Vrbem Samarobrinam, occiſis præſidiariis Romanis. Aggreſſus deinde reliquos, qui ad Rhenum caſtra habebant, traiectoq́; Rheno, perq; Syluam carbonariam, fines Neruiorum ingreſſus, vrbem eorum primariam Tornacum, ne quicquam eruptione ſeſe defendentibus præſidiariis, expugnat, eosq; omnes internecione delet. Hinc proſpero fortunæ flatu vtens, in Burgundiam delatus, eam aduentu ſuo occupat. Tholoſam etiam, & Angouleſme, totamque fere Aquitaniam. Septimo regni illius anno moritur D. Auguſtinus, Epiſcopus Hypponenſis, epiſcopatus ſui anno 40. ætatis ſuæ 83. Hoc tempore vixere etiam SS. Germanus, Epiſcopus Altiſſiodori, Ioannes Damaſcenus, & Paulus Oroſius hiſtoricus, exq; eo tempore, Romanorum per Gallias Imperium, valde diminutum fuit. Claudius cum regnaſſet annis 17. moritur, anno ſalutis humanæ 448. vbi humatus fuerit, hactenus neſcitur.

MEROVEVS, REX FRANCO-rum. III. regnauit Annis x.

MEROVEVS PRÆMORTVI REGIS AGNAtus proximus, coronatur Francorum Rex, anno 449. Sunt qui dicant filium Claudii Comati fuiſſe, verum tale nihil de eo inuenitur, in hiſtoriis Gallicis: nihilominus communiter, ab eo ducunt genus eorum Regum, qui rectâ lineâ ſucceſſerunt, ad Caroli vſque Martelli filium, Pipinum. Rex Meroveus vulgò Audax appellatus

pellatus, eo quòd multis, periculo plenis prælìis interfuerit, maximè autem contrà Hunnos, qui Duce Attila, fratre Regis Bledæ, coacto exercitu quingentorum millium hominum, Germaniâ peruagatâ, Coloniâ, Treuerìſque vrbibus, aliiſque multis ad Rhenum ſitis Caſtellis, oppidisque deletis, facti audaciores, in Galliã peruaſerant, cinxerantque Vrbem Aureliam obſidione, quo metu perculſus Meroueus, Theodorici Viſigothorum Regis, Romanorumque Ducis Aëtij opem implorat, quorum auxiliis confirmatus, conflixit cum Attila, in campis Cathalaunicis, tantâ vtrinque animorum pertinaciâ, vt centum nonaginta hominum millia, vtrobique cecidiſſe, memoriæ proditum ſit. Theodoricus Viſigothorum Rex, eo prælio occiditur. Attila, potiore exercitus ſui parte amiſſa, cumque in fugam verſum exercitum colligere non poſſet, ira doloreque compunctus, in Hungariam, vnde exierat, regreditur. Claruêre hoc tempore, Epiſcopus obſeſſæ vrbis Aureliæ, S. Ennianus, S. Lupus vrbis Troiæ Epiſcopus, S. Nicaſius vrbis Rhemenſis Epiſcopus. Meroueus, hoc proſpero bellorum ſucceſſu factus animoſior, inuaſit magnam Galliæ partem, nemine illi reſiſtere auſo, occupauit etiam Pariſios, & Senones, vrbes Galliæ primarias, exque eo tempore Gallia, mutato nomine, Francia vocari cœpit. Merouei filius vnus, qui Regem Cornouiæ, Francis vectigalẽ occiderat, iuſſu Patris concrematur. Meroueus cum extendiſſet Limites Imperii ſui, regnaſſetque annis decem, moritur anno 458. Hac ætate, Rex Angliæ Artus, vt ſedaret contentionẽ inter ſui Regni Nobiles, de præeminentia, ortam, juſſit eos omnes aſſidere diſco orbiculari, vnde poſtea, communi nomine, Menſæ rotundæ equites, nominati fuere.

CHILDERICVS REX FRANCORVM IV.

regnauit annis XXVI.

CHILDERICVS, MEROVEI REGIS FILIVS, SVCCEDIT Patri in regno Francorum, anno 459. Vir formâ, morumq; elegantiâ præſtans, quibus naturæ dotibus, neglectâ regiſ faſtigii famâ, dum ad improbitatem abutitur, exilium illi conciliârunt vituperoſum: Nobiles enim, Primariiq; Franciæ, indigne ferentes vagam Regis libidinem, à qua ne nobiliſſimæ quidem matronæ

tronę, tutæ eſſe poterant, tanto in eum odio exarſerunt, vt Rex, peiora ſibi metuens, in Thulingiam, hodie Lorraine vocatã, profugerit, conſilium amici ſui Viridomarci ſecutus, qui rupto in duas partes annulo, quarum vna Regi relicta, ſecum abſtulit alteram, quam promiſit, ſe teſſeræ vice, Regi miſſurum, cum primum, emolliti procerum animi, tutum illi reditum, in regnum ſuum, dederint. Exulante Rege, eligitur regni adminiſtrator Ægidius Romanus Dominus Sueſſionum, qui iniuſtis exactionibus, Francos adeo exacerbauit, vt de reuocando Childerico conſilia inierint, fidelem operam Regi nauante, amico illo Viridomarco. Reuocatur ergo Childericus, cum octo annis exulaſſet, regnumq; recuperat, pulſo Ægidio, quem profugientem Coloniam inſecutus eſt, expugnata vrbe, denuo tamen fuga euadit in ſuam Vrbẽ Sueſſionum, in qua non multo poſt mortuus eſt. Hoc extincto, Childericus omnia pacata ſperans, inopinato bello implicatur. Dux enim Saxonum Andrachus, obſeſſum venit, vrbem Aureliam, cui ſuppetias ferens, Andrachum fudit, confugereq; ad Comitem Iuliomagi, Paulum Romanum, cogit, quo eum Childericus inſecutus, captam vrbem exurit, occiſo Comite Paulo. Fuit nihilominus Childericus, cum Andracho paciſci coactus, defectione Germanorum, & Anglorum irruptione, qui nouas quærentes ſedes, in continentem traiecerant, Incolasq; regionum Poteuinorũ, Manceorum, Angeuinorum, & Angomiorum, domo pellere tentabant. Childericus, cum regnaſſet annis 26. aut vt Paulo Æmilio placet, 30. vitam cum morte commutauit, anno ſalutis 484. relictis poſt ſe filio vnico, regni ſucceſſore, duabusque filiabus. Manſit etiam poſt eum ſuperſtes Thulingiæ Regina, quæ relicto marito, Childericum in Galliam ſecuta, illiq; nupta fuit.

CLODOVEVS REX FRANCOrum V. regnauit Annis xxx.

CLODOVEVS, FILIVS CHILDERICI, SVCceſſit in Regno Francorum, anno 485. qui non multo pòſt, ducit vxorem Clotildim Burgundicam, fidem Chriſti profeſſam, quæ natum ex ſe filium, cùm baptizari curaſſet, infansq; paulo pòſt moreretur, Rex, criminans baptiſmum, mortis cauſam vxori iraſcitur. Enimuerò licet multi Francorum Reges, variis prælis

ſiis Romanos fuderint, multaque illis eripuerint, Supererat tum etiamnum Ægidii filius, Siagrus, Dominus Sueſſionum, cui magna etiam pars Galliæ Belgicæ parebat: Hunc igitur aggreſſus Clodoueus, omni ditione exutum, confugere ad Viſigothorum Regem Alaricum coëgit, à quo miſerè proditus, Regique Clodoueo tranſmiſſus, capite truncatur, exque eo tempore, Romani in Francia imperare deſierunt. Clotildis cùm nullis precibus, quantumuis aſſiduis, Regi Chriſtianam fidem perſuadere poſſet, (dictitabat enim, prędeceſſores ſuos Reges rectè regnum, etiam illa fide incognita, adminiſtraſſe) Accidit, poſt debellatum Regem Lotharingiæ Beſinum, vt illi neceſſe fuerit, inſtructo exercitu, obuiam procedere Germanis, (quorum magna multitudo, Francos pellendi animo, Rhenum traiecerat,) cum quibus, cùm conflixiſſet, premereturque ab iis, adeo, vt aduerſum prælii exitũ metueret, ſuis Diis diffidens, votum fecerit, ſi viciſſet, ſe Clotildis Dei ſacra ſuſcepturum. Debellatis itaque Germanis, illaque Germaniæ parte vectigali facta, auctoque Regni pomœrio, reuerſus in Vrbem Remenſem, vbi eum Clotildis læta expectabat, à S. Remigio baptizatur, ſumſitque ea, quibus in hodiernum vſque diem, Francorum Reges vtuntur, inſignia trium Liliorum. Eodemque tempore, ſoror ſua Lantieldis, reliquit Arrianorum ſectam. Bella deinde gerit, cum Burgundorum Duce Gondebaldo, hinc aggreſſus Alaricum, eripuit illi Aquitaniam, ita vt Galliæ, Germaniæque ex parte, factus Monarcha, apud exteros Principes celebris euaſerit. Vnde Imperator quoque Anaſtaſius, eum dignatus eſt honore Conſulis, Patritiique, tranſmiſsâ ad eum coronâ aureâ. Cum regnaſſet annis 30. deceſſit, anno 514. relictis ex Clotilde tribus filiis legitimis, nothoque Theodorico, ſepultus in templo D. Petri & Pauli Pariſijs, hodie S. Geneuefue vocata.

CHIL

CHILDEBERTVS REX FRANCO-rum VI. regnauit annis XLV.

CHILDEBERTVS, FILIVS CLODOVEI, NATV MAjor, facta diuiſione cum fratribus, ditionum à Patre relictarum, obtinuit vrbem Pariſiorum, Rexq; Francorum vocatus fuit, anno 515. Clodomiro obtigit Aurelienſium ditio, Clotario Sueſſionum, Theodoricus nothus poſſedit Mediomatrices, ſinguliq; ſumpſerunt nomen Regis. Clotildis mater, filios ſuos, armis gerendis

rendis idoneos, conſpicata, hortatur eos, vindicare mortem aui materni, Burgundicumq; Regnum auitum recuperare. Itaque fratres perſuaſi, Sigismundo Burgund. Regi bellum inferunt, qui vna cum vxore, à Clodomiro, Rege Aurelianenſe, opprimitur, qui tamen ipſe, victoria inflatus, dum incautius progreditur, pertractus à Gondomaro, fugam ſimulante, in inſidias, occiditur. Clodius mœrens, trium ex filio relictorum nepotum, tutelam ſuſcipit, quorum duos, non multò pòſt, Clotarius eorum Patruus, regnandi cupiditate accenſus, mactat, tertius in monaſterium euaſit. Hoc parricidio Clotildis indignata, ſeceſſit in vrbem Turonenſium, vbi dolore ſe crucians, reliquum vitæ tempus tranſegit. Hinc reliqui duo fratres, inuicem, de ſe mutuò, male opinantes, vtrinque conſcribunt exercitus, cúmque res ad manum deventura videretur, non procul ab vrbe Aurelia, tanta, tamque inopinata aduerſa tempeſtas oborta eſt, vt, tactis religione eorum animis, pacem inierint, iunctisque exercitibus, in Hiſpaniam Almaricum Regem (qui ſororem eorum in vxorem duxerat,) oppugnatū profecti ſint, occupata vrbe Toleto, Regeque ipſo, poſt varios belli euentus, occiſo, reducta ſorore, quæ malè habita fuerat, eò quòd cum Arrianis ſentire noluiſſet. Regnante hoc Rege, congregari cœpit Concilium Conſtantinopolitanum quintum, ſedente Papa Agapeto. Childebertus, cùm regnaſſet annis 45. moritur abſque legitimo ſucceſſore, anno 559. Sepelitur extra muros Pariſiorum, in Abbatia S. Vincentii ab ipſo erecta, hodie S. Germain des prez. vocata. Eodem tempore moritur in Vrbe Turonenſium Clotildis, cuius corpus, Pariſios relatum, ſepelitur in ſepultura mariti ſui Regis Clodouei, in templo D. Petri & Pauli, hodie S. Geneveſuè du mont, dicta.

C CLOTA-

CLOTARIVS, REX FRANCORVM

VII. regnauit cum fratre Annis XLV. ſolus V.

CLOTARIVS, POST MORTEM FRATRIS ſui Childeberti, ſucceſſit in regno Francorum, anno 560. cũ ante in ſuis Sueſſionibus & Galliæ belgicæ ditionibus, regnaſſet annis 45. non Rege modo, ſed homine indigna, ſcelera committens, maximè autem cum parricidio ſe inquinans, regnandi cupiditate excæcatus, impuberes ex fratre nepotes, immaniſſimè trucidauit,

cidauit, occidit etiam in Eccleſia, Gualterum Diuetot equitem, falsò apud eum delatum, pòſt tamen, re penſitata, hæredes Diuetoti, immeritò occiſi, ſolatus eſt augendo illis hæreditatem, & dignitatem. Factus iam Monarcha Galliæ, Clotarius, petiuit tertiam redituum Eccleſiaſticorum partem, cui reſtitit animosè, Archiepiſcopus Turonenſium, liberè dictitans, Eccleſiarum poſſeſſiones, pauperum eſſe patrimonium, quo accepto reſponſo, Rex ſeſe continuit. Accepto deinde nuncio, initi fœderis, inter Saxones, & Tulingos, confeſtim duxit exercitum, in Thulingiam, hodie Lorranie dictam, cuius inſperato aduentu, conſternati Thulingi, illicò ſeſe, ſuaque omnia permiſerunt poteſtati Clotarij, vitam non amplius, deprecantes, quos Rex aſpernatus, rectà pergit, animo cum illis confligendi, eosque delendi. Qua re intellecta Thulingi, non deficiunt animo, ſed deſperatione facti audaces, arma expediunt, quam poſſunt celerrimè, confliguntque cum Rege magna animorum conſtantia, adeo, vt Rex ipſe de vita periclitatus, victoriam ipſis reliquerit. Intemperantiæ etiam fuit Rex notatus, quamuis ſex vxores legitimas habuerit, ex quibus ipſi multi filii nati ſint, qui poſt eum regnârunt, nempe Chilpericus, Aribertus, Gontramus & Segebertus, etiam Nothus vnus, nomine Cranus, quem deinde, cum vxore, & liberis exuri juſſit, quia defecerat ad Ducem Aquitaniæ, cum quo, nomine patris ſui Regis, bella geſſerat. Cùm regnaſſet Clotarius annis 50. vitâ exceſſit, Compendij, anno ſalutis humanæ 598. Sepultus apud D. Medardum, cui ipſe Templum dedicauerat, apud Sueſſiones. Circa hæc tempora, cœpit innoteſcere Regnum Longobardorum, quorum primus Rex Alboinus dictus fuit. Durauit iſtud Regnum, ad Regem vſque Deſiderium, quem Carolus Magnus captiuum abduxit Lugdunum.

ARIBERTVS, REX FRANCO-
rum VIII. regnauit annis IX.

ARIBERTVS, ALIAS CHEREBERTVS, SVCCEdit anno 565. fuit autem ſtatim, poſt mortem Clotarii Regis, magna inter fratres diſſenſio, cùm omnes pari regnandi cupiditate arderent, maximè autem, quòd Chilpericus fratrûm vnus, (aſtu doloque) Patris theſauros ad ſe conuerterat, quibus adiutus, largitionibus tentabat ſibi ad regnum viam ſternere. His animad-

animaduerſis, Principes Francorum, ne ex fratrum diſſidio, ciuile bellum aliquando naſceretur, de communi conſenſu, diuiſerunt Monarchiam Patris, in quatuor partes, ſingulique vocati Reges, Aribertus Pariſijs, totaque Neuſtria Francorum Rex dictus fuit, quamuis Gaguinus, Catalogo Regum eum eximat, credo quòd pacis, tranquillitatisque inimicus, nihil Rege dignum geſſerit, indignis Rege corporis voluptatibus deditus, hic locum ſuum retinebit. Childerico obtigerunt Sueſsiones, omnisque Picardia. Gontrandus habuit Aurelianenſem ditionem, totamque Aquitaniam. Mediomatrices cum Auſtraſia, Sigilberto data. Aribertus nullos habuit liberos, repudiata enim vxore Nigobergâ, impuro, duarum ancillarum, amore implicatus fuit, quarum conſuetudinem, monitus à D. Germano, cùm relinquere nollet, majorisque eſſet res momenti, quàm vt in eccleſia tolerari debuerit, Ancillæ adulteræ, etiam Rex ipſe, communione priuantur. Mortuis, hinc intra annum, meretricibus ambabus, Rex reſipiſcit. Cumque regnâſſet annis nouem, vitam cum morte commutauit, in Vrbe Dolaya in Gaſconia, ſepultus ibidem, in templo S. Romani, anno à verbo incarnato 573. Regnante hoc Rege, Alboinus, Longobardorum Rex primus, ab vxore ſua Roſimonda, Gepidarum Regis filia, occiditur, eò quòd Rex ipſi potum dederat in Patris ſui (ab Alboino deuicti) caluaria, ebibereque coëgerat.

CHILPERICVS, REX FRANCORUM IX. regnauit Annis XXIII.

CHILPERICVS, EIVS NOMINIS PRIMVS, cum regnaſſet in Sueſſionibus ſuo regno, annis 9. poſt mortem fratris, fit Francorum Rex, anno 574. Cuius regni toto tempore, propter eius crudelitatem, infamemque intemperantiam, Francia, miſerum in modum, fuit exagitata bellis. Imperator Orientis, reſtituit Francis Prouinciam, â Longobardis, (dum fratres de

de illius poſſeſſione litigant) ereptam. Chilpericus tres vxores habuit, quarum primam, Andoueram, ſuſceptis ex ea tribus liberis, repudiauit: Secundam, Galſondam dictam, perſuaſus à Fredegonda, ancillarum vna, ſtrangulari juſſit, ipſamque pellicem, quam inſano amore deperibat, in vxorem duxit, habuitque ex ea multos liberos, ſed immatura mors eos omnes rapuit, præter vnũ Clotarium, qui ipſi in regno ſucceſſit. Tanta in eo regnandi libido fuit, vt fratrem ſuum Sigebertum, Lotharingiæ Regem, à Germanis hoſtibus oppugnatum, omnis juſtitiæ oblitus, non ſit veritus magna Aquitaniæ parte, vrbeque Remenſe exuere. Qua iniuria, frater Sigebertus exacerbatus, inito, cum altero ſuo fratre Aurelianenſi Rege, fœdere, non ſolùm amiſſa recuperauit, verùm vlterius progreſſus, victoriæ beneficio vſus, eripuit illi Vrbem Sueſſionum, conflixitque cum eo, prope Angoleſmium, victorque euaſit, occiſo etiam Theodeberto, Chilperici Filio, ipſumque fugientem in Vrbem Tornacum, obſedit. Verùm Sigeberto à ſubmiſſis, à Fredegonda, ſicarijs, in ſuo tabernaculo necato, Chilpericus liberatur. Brunechildis, quæ poſſeſſionem Pariſiorum, iam dudum ceperat, intellecta Regis mariti ſui morte, quàm poteſt celerrime, regreditur in ſuum Regnum Lotharingicum Non multò poſt Fredegonda, facta certior, Regi coniugi ſuo, inoleuiſſe conſuetudinem, quam ipſa cum Maiore Palatij habebat, metuens ſuis factis condignam pœnam, ſtatuit anteuertere, collocat ideò in inſidijs, facinoroſos aliquot ſicarios, qui Regẽ, de nocte redeuntem à venatione, in pago Chelles, non procul ab vrbe Pariſiorum, incautum jugularunt, cum regnaſſet annis 23. Corpus eius humatum fuit apud S. Germanum deſprez Pariſijs. Anno 587. vbi viſitur eius effigies, admota jugulo manu, indicans, quo mortis genere occubuerit.

CLO-

CLOTARIVS II. REX FRANCO-rum X. regnauit annis XLIV.

CLOTARIVS, EIVS NOMINIS SECVNDVS, infans quatuor menſium, ſucceſſit Patri Childerico, in regno Franciæ ſub tutela matris, & patrui ſui Gontrandi, anno 587. Childebertus verò, vrbis Mediomatricum Rex, id ægre ferens, vi armiſque Impuberis Regis Tutelam ad ſe transferre tentauit. Mater autem Regis, coacto exercitu, animoſe illi obuiam progreditur, primos

primos ordines exercitus præcedens, puerum Regem, (quem vlnis geſtabat,) militibus oſtendens, quæ res Francorum animos adeo accendit, vt inde manaſſe victoria, quam conſecuti ſunt, credatur. Ita Childebertus rejectus, domumque reuerſus, non longo pòſt tempore, ipſe & vxor eius, moriuntur. Fama fuit, à Fredegonda, veneno ſublatos fuiſſe, cujus iuſſu, paulò antè Archiepiſcopus Rhotomagenſis, ab exilio reuocatus, in templo, ipſo die Paſchatis, occiſus fuerat Anno 14. regni Clotarij, moritur Fredegonda, multorum in Francia cauſa bellorum. eâ extinctâ, filij Childeberti Regis Lotharingiæ, conſanguinei Clotarij, mouerunt illi quæſtionem ſtatus, negantes, eum eſſe legitimum, reque ad arma deducta, conflixerunt cum Rege, potitique victoria ſunt, admodum ſanguinolenta, adeò, vt triginta hominum millia interierint, quo damno accepto Clotarius, iniquis conditionibus, pacem facere cogitur. Brunechildis, huius belli vnica inſtigatrix, & alumna, quæ etiam plures regij ſanguinis pueros veneno, alijſque nefarijs modis, necâſſet, merito omnibus facta inuiſa iuſſu Clotarij, in cuius poteſtatem deuenerat, aliorum multorum etiam criminum conuicta, à quatuor in diuerſum actis equis, diſcerpta fuit. Sublatâ eâ, Clotarius Galliæ, Germaniæque ex parte, monarcha remanſit. Saxones etiam, adeò debilitauerat, vt non facile ab ijs quicquam inimicum, ſibi metuendum eſſet. Duas vxores habuit, ex prima natus eſt illi filius Dagobertus, cui Auſtraſiæ partem conceſſit, ſub tutela Pepini, & S. Arnoldi; ex ſecunda, naſcitur Heribertus, qui Aquitaniæ Rex poſteà factus fuit. Regnauit Clotarius annis 44. mortuus, anno 631. Iacet apud S. Germanum deſprez, Pariſijs.

D DAGO-

DAGOBERTVS, REX FRANCO-rum XI. regnauit annis XIV.

DAGOBERTVS, EIVS NOMINIS PRIMVS, Mortuo patre ſuo Clotario, ſuſcipit regni Francorum habenas, anno 631. Ariberto, ſuo fratri, conceſſit Aquitaniam, quo mortuo, factus eſt Galliæ monarcha. Viuo etiamnum Patre ſuo, iuſſit Pædagogum ſuum, abraſa prius barba, virgis cædi, quo facto, tantam patris indignationem incurrit, vt crediderit, ſe ſingulari Dei bene-

beneficio, manus eius violentas euaſiſſe. qua animi religione tactus, iam Rex factus, dedicauit Templum S. Dionyſij, tantisque opibus ditauit, vt Regum Francorum, ante eum, nemo, tot, talesque reditus, extructionibus templorum impenderit. Primam ſuam vxorem (quòd eſſet ſterilis) repudiauit. Deinde duxit Nantildam, ex qua illi naſcitur Clodoueus, qui poſt eum regnauit. habuit etiam filium Nothum, nomine Sigebertum, quem conſtituit Regem Auſtraſiæ, vt eſſet propugnaculum, aduerſus Sclauones Idolatras. Rex Dagobertus, ſemper circumducebat, magnum Concubinarum numerum, easque omnes ſplendide, regioque faſtu veſtiebat. Inſtituit etiam paſſim multa Gynæcea, in quibus, immenſo ſumptu, toto regno conquiſitas, pulcherrimas quasque mulieres, alebat. Quod cùm D. Amandus reprehenderet, eijcitur in exilium, Rexque in ſolita viuendi conſuetudine perſtitit; Nihilominus rectè ea curans, quæ ad regni ſui adminiſtrationem pertinebant. Gaſcones etenim, defectionem meditantes, tam acriter ſeuerèque punijt, vt facile reliquis, ſimile quid attentandi, animum adimeret. Sclauones etiam pacis conditiones petere, compulit. Saxonibus impoſuit annuum tributum, 500 boum. Britanniæ etiam Regem Iudicail, pacem petere adegit, recognoſcereque Francorum Regem ſuperiorem & Dominum, eorum, quæ in Francia poſſidebat. Hinc omnes Iudæos, qui Chriſti fidem ſuſcipere recuſaſſent, regno ſuo expulit. Cùm regnaſſet annis 14. moritur in pago d'Eſpinay, ſepultusque apud S. Dionyſium, anno 645. Regnante Dagoberto, prodijt in lucem Mahomet falſus Propheta, natione Arabs, qui (adjutus à Monacho apoſtata Sergio) Mahometanæ ſectæ ſemina ſparſit, per Africam primùm, quæ deinde, magno Chriſtiani nominis detrimento, per omnem Aſiam, Europæque magnam partem pullulârunt.

CLODOVEVS II. REX FRANcorum XII. regnauit annis XVII.

CLODOVEVS, EIVS NOMINIS SECVNDVS, filius Dagoberti, Regnum Francorum eſt adeptus, anno 645. Vnicum fratrem Nothum, Sigebertum dictum, habuit, qui ſuperſtite etiamnum Patre factus fuerat Auſtraſiæ Rex, cui vnicus filius fuit, quem moriens, commendauit Grimoaldo, Maiori ſui Palatij, qui puerum tonſum, in monaſterium, in Scotiam vſque tranſ-

miſit

miſit, conſtituitque filium ſuum Hildebertum, Auſtraſiæ Regem. tota hæc res, conſilio Didonis Epiſcopi Pictauienſis, geſta fuit. Biennio pòſt, cùm Regi Clodoueo, peruerſitas hæc Grimoaldi innotuiſſet, juſſit eum necari, Hildebertumque regr o expulit, factusque eſt Galliæ monarcha. Ex vxore ſua Baudoura, ſunt illi nati filij tres, Clotarius, Theodoricus, & Childericus, ſingulique, vnus poſt alium, Reges facti fuêre. Fuit eo regnante, tanta annonæ caritas, publicaque in Francia fames, vt Rex, detracta templi S. Dioniſij aurea, argenteaque donaria, (quæ magno pondere Dagobertus Rex dedicauerat) pauperibus diſtribuenda curârit: Ideoque eum poſteà, mentis impotem factum, quidam non tam falſo quàm impiè criminantur, cum Deus, pauperes, nobis, vt membra ſua, commendauerit. Deinde perſpicuum eſt, ſi mente captus fuiſſet, vt quidam ſomniarunt, non ſuſcepiſſet, multò pòſt, expeditionem vltramarinam, in qua per Septennium, magna cum laude verſatus fuit, erepto etiam hoſtibus, Saluatoris noſtri ſepulchro, vrbe Hieruſalem, Relicta in Francia, quæ regni negotia curaret, vxore ſua Baudoura, cuius literis reuocatus in Franciam fuit, ad ſedandam ſeditionem, per abſentiam ſuam obortam, quod etiam, reuerſus in Franciam, abundè præſtitit, punitis duobus filijs, defectionis auctoribus. Tandem, cùm regnaſſet annis 17. viuis excedit, anno verbi incarnati 642. ſepultus, cum patre ſuo apud S. Dioniſium.

CLOTARIVS III. REX FRANCO-rum XIII. regnauit annis IV.

CLOTARIVS, EIVS NOMINIS TERTIVS, poſt mortem patris ſui, coronatur Francorum Rex, anno 663. qui officij ſui adeo negligens, regijque faſtigii oblitus fuit, vt conſtituto Regij ſui Palatij Maiore, regni Adminiſtratore Ebroino, omnia munera publica, negotiaque, nutui illius permiſerit. Vnde tanta creuit huic Ebroino, reliquisque poſt eum præfectis,

fectis, auctoritas, vt ipſi Reges, parêre præfectis, quodammodo viderentur, ſecedentes à frequentia hominum, in remota ab vrbibus caſtella, aut amœnos aliquos hortos, vbi ſe oblectantes, toto anno non prodibant in publicum, niſi Maij menſis die primo, tum vecti curru, triumphantium more, ſplendidè, regioque luxu veſtiti, ſeſe oſtentabant populo, excepti lætis vulgi clamoribus, ſalutationibusque, (popellus enim ludicris hiſce mirabiliter delectabatur, majeſtatemque ſuorum Regum admirabundus ſpectabat.) His ſpectaculis finitis, rurſus ſeſe conferebant in ſuas villas, venationibus, & reliquis ſuperuacaneis operis, tempus tranſigentes, quaſi regni negotia, ad eos nihil pertinuiſſent, manſitque hęc conſuetudo Francorum Regibus, ad Pipinum vſque, qui ex præfecto, factus eſt Francorum Rex, vt pòſt dicetur. Itaque regnantibus iſtis voluptuarijs Regibus, non parum Francorum regnum diminutum eſt, cùm vltra Pariſios, Normandiamque, non ita longè ſeſe extenderet Francorum Regum Imperium. Vicini enim Principes, vſi hac opportunitate, hinc inde auellentes, multas, Regni Franciæ ditiones, ſibi vſurpârant. Aquitaniam, regnum in Gallia valde opulentum, ſibi vſurpârunt Principes Gaſconiæ, Quercy & Perigort, alijque qui in ea regias præfecturas obtinebant, ſub titulo Comitum, Ducumque eas inuaſerunt, hæredibusque ſuis, poſſidendas tranſmiſêre, qui eas, ſocordiâ Regum, ad Caroli Martelli vſque tempora, quietè poſſederunt, qui Ducem Eudonem oppreſſit, quòd Saracenis, ad inuadendam Franciam, tranſitum per ſuas ditiones, dederat, tuncque poſtliminio reuerſæ, ad Reges Francorum, illæ Prouinciæ.

Clotarius, cùm regnaſſet annis 4. nullis poſt ſe relictis filijs ſucceſſoribus, anno 667. moritur.

CHIL-

CHILDERICVS II. REX FRANCOrum XIV. regnauit annis XXI.

CHILDERICVS, EIVS NOMINIS SECVNDVS, poſt mortem fratris ſui Clotarij, fit Rex Francorum. Verũ enimuerò notandum, fratrem ſuum Theodoricum, natu minorem, paulò plus minus, annum ante hunc regnâſſe: quo, vna cum palatij præfecto ſuo, in monaſterium detruſo, propter immanem ſuam tyrannidem, quam Principes Francorum, tolerare diutius nolue-

noluerunt. Ne regni ſedes vacaret, receperunt hunc Childericum in Regem ſuum, anno 668. habuitque præfectum, Volfradum. Sunt autem Franci fruſtrati ſua ſpe, quem animo conceperant, de nouo Rege, qui nihil vnquam Rege dignum præſtare potuit, adeo vt propter tyrannidem, euaſerit omnibus ſuis inuiſus, maximè autem multorum odia incurrit, cùm Bodillum Nobilem Francum, immeritum, palo alligatum virgis cædi juſſit. Neque verò Rex diu impunè tulit. Bodillus enim, hac iniuria, ignominiaq;, juſto in Regem odio exarſit, adeo vt ſtatuerit Regem interficere, perfecitque non multò pòſt improuisò Regem, è venatione redeuntem, adortus, interemit eum, in villa Chelles vocata, nec ſola Regis morte ſatiatus, reginam etiam vtero geſtantem, trucidat. Regnauit Childericus annis XII. fuitq; ſepultus vnà cum vxore in templo S. Germani des prez, les Paris, anno 679. nullis poſt ſe relictis liberis ſucceſſoribus. Regnante hoc Childerico, magna eſt orta diſſenſio, de primatu, inter Eccleſias Romanam, & Rauennatenſem. Tandem Rauennatis ceſſit Romanæ, licet antè ſe nominauerit illius caput. Non multò pòſt, Rauennates, cùm tentaſſent recuperare ſuam priſtinam libertatem, à Iuſtiniano ſecundo, tanta vi oppugnati fuêre, vt eorum vrbs capta, & direpta ſit, Epiſcopus etiam Fœlix nomine, candenti ferro excæcatus, miſſusq; in Pontum Inſulam, in exilium, juſſu, inſtiganteque Papa Rom. qui eum capitali odio perſequebatur.

THEODORICVS, REX FRANCOrum XV. regnauit annis XXVI.

THEODORICVS, EIVS NOMINIS PRIMVS, mortuo ſuo fratre, reuocatus è monaſterio, in quod à Francis fuerat protruſus, poſt mortem Clotarij 3. reſtituitur priſtinæ ſuæ Regiæ dignitati, anno 680. habuit præfectum Landeſilum. Ebroinus verò, qui ante hunc, eo munere functus fuerat, protruſusque cum Rege in monaſterium, ægro ferens animo, Landeſilum ſibi

ſibi in præfectura prælatum, relicto monaſterio, conſcriptoque exercitu, tanto animo aggreſſus eſt Theodorici Regis exercitum, vt eum fuderit, pauloque pòſt, congreſſus cum Landeſilo, Competitore ſuo, in colloquio eum fraudulenter interemit. Vnde poſtea multi in exilium miſſi fuêre; Epiſcopi etiam aliquot, morte mulctati, redijtque ad præfecturam ſuam Ebroinus, ſumſitque ab Adverſarijs ſuis plenam vindictam, nulla etiam habita ratione, potentiæ vel Nobilitatis. Deuicit etiam Pipinum, & Martinum fratres, Auſtraſiæ Duces; Imò, ipſum Martinum, contra datam fidem, occidit, cujùs tamen mortem, non diu impunè tulit Ebroinus, à Comite Hermenfroy, occiſi Ducis Feudatario, mortem Domini ſui vindicante, illiusque arrogantiam puniente, in lectulo occiditur, qui deindè ad Heriſtellum confugit: qui capto Rege Theodorico, reſtitutoque priſtinæ libertati & dignitati, magnam apud Francos nobiles gratiam, & famam conſequutus fuerat, promotusque ad præfecturam etiam, in qua multa cum laude ſe geſſit, præclara excelſi animi ſigna ædens, augendo, dilatandoque Regni pomœria. Theodoricus, cùm regnaſſet annis 26. viuos reliquit, anno à Chriſto nato 694. relictis poſt ſe duobus filijs, Clodoueo, & Hildeberto. Humatus, vnà cum Vxore ſua Doda, in vrbe Atrebatenſi, in monaſterio S. Vaſti, vt inibi teſtatur Epitaphium. Circa hæc tempora, cœpit in magna auctoritate & veneratione eſſe Eccleſia Romana.

Pipinus hic celebris factus eſt. Vide Æmil.

CLODOVEVS III. REX FRANCOrum XVI. regnauit annis IV.

CLODOVEVS TERTIVS EIVS NOMINIS, filius maior natu, præmortui Regis Theodorici, ſuccedit anno 694. de quo nihil relatu dignum, apud ſcriptores inuenitur, non tàm propter ætatem ſuam gerendis rebus inhabilem, quàm, quòd omnia regni munia, per præfectos gerebantur. Pipinus igitur Heriſtellus, Regij Palatij Maior, omnia publica Regni

gni negotia nutu ſuo adminiſtrabat, Auſtraſiam etiam obtinens. Habuit Pipinus, ex vxore ſua, tres filios, Druonem ſcilicet, & Drogonem Comitem Campaniæ, & Grimoaldum. Ex Alpaide etiam amaſia, natus illi eſt Carolus Tutilde, dictus Martellus, pater illius Pipini breuis, qui pòſt factus eſt Rex Francorum, vt infrà dicetur. Pipinus igitur Heriſtellus, Palatij Maior, multa bella geſſit, Friſios etiam, eorumque Ducem Radbotum, armis, Chriſtianam fidem ſuſcipere, compulit, anno ſalutis humanæ 697. Hac ætate Venerabilis vir Beda vixit. Regnante hoc Clodoueo, ſchiſma eſt ortum in Eccleſia Romana, ſuper electione Papæ. Mortuo enim Papa Conone, nonnulli elegêre Theodorum quendam, hominem opulentum. Alij contrà, mercede conducti, elegerunt Paſchalem, Archidiaconum; pari ambitione; ſuam vterque electionem firmam, ratamque cupiebat. Romani vtriuſque cupiditatem indignati, tertium elegerunt, repudiatis duobus illis antè electis, qui etiam coacti fuêre, comprobare, huius Tertij, nomine Sergij, electionem. Non multo pòſt, Paſchalis, conuictus, artis magicæ beneficio, papatum ambijſſe, tonſus, in monaſterium detrudirur, vbi ira doloreque poſt paucos dies moritur. Circa hæc tempora, Saxones, qui hactenus nullâ vi potuêre cogi ad Chriſti fidem, vltrò ſeſe Chriſti jugo ſubmittunt, ſedulam operam præſtante Sergio.

HILDEBERTVS SECVNDVS REX
Francorum XVII. regnauit annis XVIII.

HILDEBERTVS, EIVS NOMINIS SECVNDVS, mortuo fratre Clodoueo, fit Rex Francorum, anno 698. omnia autem publica regni negotia, nutu Heriſtelli præfecti, de quo ſuprâ dictum, adminiſtrabantur, Hildebertus, vmbram verius, quam Regem gerebat. Pipinus enim Imperatorum, Regumque legatos per ſe audiebat, iisque, etiam inconſulto Rege, reſponſa

reſponſa dabat. Bella gerebat, rurſum pro libidine ſua, pacem, induciaſve faciebat. Denique, regnantibus his perſonatis regibus, in tantum creuit Præfectorum auctoritas, vt nemo, etiam in toto regno, eos contra hiſcere auderet. Etenim Lampertus Epiſcopus Vltraiectinus, ab exilio reuocatus, auſus Pipinum, ob commiſſum adulterium, verbis caſtigare à Dodone Concubinæ fratre miſerum in modum occiditur. Pipinus nihilominus ſeruata priſtina auctoritate, inſtituit filium ſuum Grimoaldum, regij palatij Maiorem, quo, poſt paucos dies, à milite Friſio interfecto, ſubſtituit illi, ex filio nepotem Theobaldum, vulgo Tibaudt vocatum, cuius pater Drogon, Comes Campaniæ fuerat. Carolum verò Martellum, filium nothum, Ducem Auſtraſiæ creat, quem deinde, mortuo Pipino, Plectrudis nouerca, captiuum, Coloniam duci juſſit, eiusq; ditiones, filio ſuo, ex ſecundis nuptijs nato, Theobaldo ſeu Tibaudt, poſſidendas tradit. Hildebertus, cum regnaſſet, ſub cura Maiorum Palatij, obijt, anno ſalutiferæ incarnationis 715. regni ſui anno 18. Sepultus apud S. Stephanum, in Vrbe Nancrio, relictis duobus poſt ſe filijs, Dagoberto, & Lotario. Circa hæc tempora, Veneti, obuiam euntes diſſenſionibus, ex ambitione nouorum Gubernatorum, indies naſcentibus, crearunt ſibi Ducem, ne ſic quidem ſperatam concordiam conſecuti, occiſis aliquot, ex primis Ducibus, ſucceſſoribus tam limitatam, circumſcriptamque poteſtatem reliquerunt, vt præter Ducis nomen, nihil ferè ipſis ſuperſit. Decernendi enim poteſtas, penes Senatores remanſit; Licet decreta Ducis nomine, ſigilloque firmentur, illius etiam nomine moneta cudatur.

DAGO-

DAGOBERTVS II REX FRANCOrum XVIII regnauit Annis IV.

DAGOBERTVS, EIVS NOMINIS SECVNdus, coronatur Francorum Rex, anno 716. regebatur autem nutu Plectrudis, viduæ Pipini, illiusque nepotis, Maioris Palatij Thibaldi. Interim Franci aliquot nobiles, crearunt ſibi alium Regem, Danielem ſeu Chilpericum vocatum, adiuncto illi Maiore Palatij, Comite Hermenfroy, (occiſi ab ipſo Ebroini Tyranni famâ

famâ claro.) Dum hæc in Francia geruntur, Carolus Martellus, à Plectrude nouerca, captiuus in Vrbe Colonia detentus fuit. Quàmdiu Reges iſti vmbratiles regnarunt, Francia miſerum in modum aſſiduis bellis dilacerata fuit. Nec finis calamitatum fuit, quoad regnum Francicum, ſubmotis iſtis nominetenus Regibus, ad Martellorum familiam translatum eſt. Theobaldus enim, Plectrudis filius, ægrè ferens Competitorem ſuum Hermenfroy, Regemque illius Chilpericum, coacto exercitu eos aggreſſus, amiſſa exercitus ſui maiore parte, circa ſyluam carbonariam, turpiter fugiens, nobilium Gallorum animos à ſe abalienauit, adeo vt Plectrudis, ambitioſiſſimæ fœminæ, iugum diutius ferre recuſarint. Cùm hæc geſta ſunt, moritur Rex Dagobertus, relictis duobus poſt ſe filijs, Theodorico, & Chilperico, qui in monaſterium fuêre protruſi. Irminfridus enim, maior Palatij Regis Chilperici, Theobaldo deuicto, victoriæ adeptæ famâ, ſuas partes non mediocriter confirmauit. Suſtinuitque Regem ſuum in regno, quoad Martellus, carcere euadens, creauit Regem Clotarium, Dagoberti premortui patruum, Chilperico profligato, & ad Regem Aquitaniæ confugere coacto. Vnde tamen, poſt mortem Clotarij reuocatus, ab ipſo eodem Martello, regiæ dignitati reſtitutus eſt. Regnante eo, Philippus imperator edicto ſuſtulit omnes è templis imagines, idque de conſenſu Patriarchæ Conſtantinopolitani. Papa verò Conſtantinus, coacta Romæ ſynodo, reiectis ab ijs adductis argumentis, vtrumque hæreſeos damnauit, excommunicationibus etiam validiſſimis fulminans.

CLOTARIVS IIII. REX FRANcorum XIX. regnauit annis 11.

CLOTARIVS, EIVS NOMINIS QVARTVS ſucceſſit in Francorum Regno, anno 720. Dictum autem ſupra, Carolum Martellum, euaſiſſe e carcere Colonienſi, in quo eum Nouerca Plectrudis, per aliquot annos, arctiſſimè aſſeruari fecerat. Factus ergo liber Carolus Martellus, conſcripto exercitu ſatis valido, Regem Chilpericum adoritur, manuq; armata, regiam

regiam ſuam dignitatem, tuentem, prope Vrbem Samarobrinam, profligat. Nec verò Chilpericus animum deſpondet, ſed quanta maxima potuit celeritate, renouato exercitu, impetratisque auxilijs ab Aquitaniæ duce, denuo belli fortunam experitur. Vincitur tamen ipſe, & Dux Aquitaniæ ſocius, amboque in interiorem Aquitaniam profugiunt. Irminfridus autem, Maior Palatij Regis Chilperici, è fuga peruenit in Vrbem Iuliomagum. eum Carolus Martellus inſequitur, captaque vrbe, in ſuam poteſtatem redegit. ſatis humaniter nihilominus cum eo actum eſt. Ipſa enim Vrbs, exilij ſedes illi data fuit. Martellus deuictis hoſtibus, factus voti compos, reuerſus in Franciam, eligitur Maior Palatij, regnique præfectus, inſtituto nihilominus Rege Clotario, qui conſuetudinem prædeceſſorum Regum ſecutus, nomine Regis contentus, nullis ſe rebus gerendis immiſcuit; nam, vt iam ſæpe dictum eſt, Reſpublica, nutu Præfectorum, omnia pro libidine ſua adminiſtrantium, regebatur. Cum Clotarius, ſub cura Martelli, regnaſſet annis 2. è viuis exceſſit, anno humanæ ſalutis 721. Sepultus apud patrem, & fratrem, in Vrbe Nancy.

CHILPERICVS II. REX FRANCO-rum XX. regnauit annis V.

CHILPERICVS, QVI ETIAM DANIEL DICTVS fuit,(qui regnauit ante Clotariũ duobus annis,) reuocatur mortuo Clotario ex Aquitania, reſtituiturq́; ſuo priſtino regno per Carolum Martellum, Maiorem Regij Palatij, anno 722. Cur autem ab exilio reuocatus fuerit, alia cauſa nõ reperitur, niſi quòd Aquitaniæ Dux dicatur, præcipuus huius reuocationis auctor extitiſſe,

titiſſe, ipſiusque interceſſione, hunc Chilpericum, ad regnum Francorum rediјſſe, præteritis duobus, in monaſterium protruſis, Dagoberti Regis filijs, legitimis Regni hæredibus. Carolus Martellus, Regij Palatij Maior, ſublatis Competitoribus ſuis, omnia Regni negotia pro ſuo arbitrio adminiſtrabat. Regnauit ſub eius cura, & auctoritate Chilpericus, annis tribus. hinc moritur anno verbi incarnati 726. Sepultus, in Eccleſia Cathedrali Nouioduni. Regnante hoc Chilperico, denuo magni excitantur tumultus, de veneratione imaginum; quas Imperator Leo, edicto é templis tolli, publiceq́; exuri juſſerat. Papa verò Gregorius 2. quantum maximè potuit, repugnauit, omnibus Leonis Imperatoris ſubditis, ſub pœna excommunicationis, interdicens, ne edictis obedirent, aut aliâs debitum tributum ipſi penderent. Circa hæc tempora, moritur Rex Britanniæ, nullò relicto legitimo ſucceſſore. Vnde regni Principes, in ſeptem diuiſi factiones, quas regni nomine fouebant, ciuilibus bellis tumultuari, ſeſeque mutuo ad internecionem vſque extirpare; per triginta annos, non deſtitere, ad regnum vſque Caroli Magni, qui deuictam Britanniam, regno Franciæ inſeuit, reliquosq́; Regulos vectigales reddidit, tumultuantesq́; Britannos compeſcuit.

THEODORICVS II. REX FRANCORUM XII. regnauit annis XV.

THEODORICVS, EIVS NOMINIS SECVNdus, filius maior natu Regis Dagoberti 2. è monaſterio, in quod in tenera ætate, vnà cum fratre ſuo Chilperico protruſus fuerat, euocatus à rege Daniele, ex præſcripto legum Salicarum, directam Regum lineam intuente, mortuo Daniele, coronatur Rex Francorum, anno à Chriſto nato 726. qui toto ſui Regni tempore

tempore, nihil Rege dignum præſtitit, neglecta regni cura, cuius negotia omnia, pro arbitrio Caroli Martelli, Maioris regij Palatij, vt iam multoties, in vitis prædeceſſorum Regum, dictum fuit, regebantur, qui, multas ſanè res laude dignas, ſub hoc Rege, geſſit, adeo vt poſt mortem, meruerit inter Francorum Reges ſepeliri, erecta etiam ſtatua. Tanta enim ocioſorum Regum fuit, circa publica Regni munia, negligentia, vt omni Reipub. cura Maioribus Palatij commiſſa, tandem etiam poſſeſſione ipſa nomineq; Regni ſpoliati fuerint, Maioribusq; id occupandi occaſionem dederint, vt poſt dicetur. Cùm ſub Maiore ſuo Carolo Martello, Theodoricus regnaſſet annis 15. nullis relictis liberis, moritur, ſepultusque apud S. Dionyſium, anno à Chriſto nato 740. Regnante hoc Rege, Vrbs Roma obſidetur à Longobardorum Rege Luitprando; ideo Papa Gregorius, implorans opem Caroli Martelli, tranſmiſit illi claues Sepulchri Chriſti, vincula etiam S. Petri, additis alijs multis magni precij donis. Itaque ab eo tempore ſuſcipit Martellus patrocinium Romanæ Eccleſiæ, idque tam ardenti animo, vt ſtatim miſſis ad Longobardos legatis, additis minis, niſi à Roma caſtra mouiſſent, Papam obſidione liberauerit. Exque eo tempore, Romana ſedes, excuſſit iugum Imperatorum Græcorum, quos antè vt veros Dominos ſuos venerata fuerat.

CHIL-

CHILDERICVS III. REX FRANCORUM XXII. regnauit annis IX.

CHILDERICVS, EIVS NOMINIS TERTIVS, vulgò inſipiens dictus, coronatur Rex Francorum, anno 741. Iam ante mortuus fuerat Carolus Martellus, relictis poſt ſe tribus filijs, Pipino ſcilicet, Grifone, & Carlomanno. Pipinus ſucceſſit patri in officio Maioris Palatij, ne tantillum quidem remittens ab ea, quam pater ſuus Martellus in Reges exercuerat, auctoritate.

ctoritate. Griffon autem, quietis impatiens, arreptis armis, occupat Vrbem Laon, dumque eam communire vult, imparatus opprimitur, duciturque captiuus in Caſtrum Nouum ſitum in Arduenna ſylua. Hinc tamen non multo pôſt elapſus, confugit ad Saxones, quorum adiutus auxiliis, coacto numeroſo, validoque exercitu, fratrem Pipinum bello petit, à quo demum duodecim Comitatus conſecutus, arma vtrinque poſita. Carlomannus huius mundi caduca fluxaque bona contemnens, profectus Romam, ſuſcipit de manu Papæ, habitum S. Benedicti. Deinde ad montem Caſſinum in Italia ſitum, abiens, conſtringit ſe voto monaſtico. Pipinus verò relictis à Carlomanno ditionibus factus potentior, omnibus præterea Regni proceribus ſe carum eſſe animaduertens, non duxit ſibi prætermittendam, hanc oblatam, ad regnum perueniendi, occaſionem, quoque facilius, ea quæ animo deſtinauerat, ad optatos exitus perducere poſſet, operæ precium duxit, primùm conciliare ſibi animum Papæ Zachariæ, tranſmiſſo ad eum libello, quo vituperoſam Childerici vitam, Papæ, quàm potuit diligentiſſime delineauit, atque expoſuit, addens etiam, iniquum eſſe, eos Regis nomen gerere, qui neglectis regiis muneribus, ocioſam vitam ducentes, alteri curam omnem regni adminiſtrandi demandarent, æquius iuſtiusque fore, eos, qui onus regni ſuſtentant, honore etiam nomineque Regis dignos haberi. Hac ratione perſuaſus Papa, mandat Childericum tonſum, in monaſterium detrudi, in quo etiam mortuus eſt, vltimus primæ familiæ Francorum Regum, qui ex ea familia, recta linea ſucceſſerant per annos 331.

PIPINVS, REX FRANCORRM

XXIII. regnauit annis XVIII.

PIPINVS, FILIVS CAROLI MARTELLI, CVM PER nouem annos adminiſtraſſet officium Maioris Palatij, coronatur Rex Francorum , anno 751. non tam de conſenſu Papæ Zachariæ, quàm multorum etiam Principum Franciæ, quod eo honore non indignus haberetur, propter ſcientiam rei militaris, multarumque rerum experientiã, quam longo vſu, diu in Republica

publica verſatus, conſecutus fuerat. Mortuo Papa Zacharia, ſucceſſor eius Stephanus, à Longobardorum Rege Aiſtulfo eiectus, in Franciam venit profugus, conquerens apud Pipinum, de ſibi illata vi, à Longobardis. Pipinus igitur, vt qui ſe Romanæ ſedi, iuſtis de cauſis deuinctum eſſe ſciret, promiſit Papæ, ſe illius iniurias non neglecturum, curaturumque, vt erepta illi reſtituerentur, quo reſponſo recreatus Papa, quo apud Regem grati animi ſpecimen ederet, Secundò ipſum, cum duobus filijs conſecrat in Reges Francorum, addito cognomine Chriſtianiſſimi, (quo omnes deinde ſucceſſores vſi ſunt,) anathemate etiam feriens, omnes eos, qui vllo vnquam tempore hanc inaugurationem contra ire, aut facere quicquam attentaſſent. Pipinus igitur non multo pòſt, ducit exercitum in Italiam, cui cùm Rex Aiſtulfus, ad alpiũ fauces, iter præcludere nititur, tanta Francorum impreſſione reijcitur, vt neceſſe ipſi fuerit, confugere in Vrbem Patauium, vbi à Pipino obſidione clauſus fuit, quoad promiſit, ſe Papæ petitionibus ſatisfacturum, Iuſtitiam nempe, quam vocant S. Petri, illi reſtituere, Rauennæ etiam, aliarumque vrbium poſſeſſionem. Ipſe etiam Pipinus dono dat Rom: Eccleſię vrbes hoſti ereptas, Bononiam ſcilicet, Ariminum, Fauentiam, Imolam, Vrbinum, Ferrariam, Neapolin, & Inſulas Siciliam, & Sardiniam, hæc donatio, offendit non mediocriter Imperatoris animum, ad quem illarum Vrbium poſſeſſio ſpectabat. Reuerſus ex Italia, armis aggreditur Ducem Aquitanum Gaijferum, omnique ditione exuit, Ducemque Bauariæ vectigalem ſibi reddit, Saxonibus etiam impoſuit tributum annuum, trecentorum equorum. Tandem, in Francia erecto Parlamento, receptisque, per Eccleſias Galliæ, Romanis ritibus, & ceremonijs, moritur Pariſijs, humatus apud S. Dionyſium anno 768. cum regnaſſet annis 18. ſuperſtitibus ex Berta vxore, filijs duobus, Carolo magno & Carlomanno.

CAROLVS MAGNVS, REX FRANcorum XXIV. regnauit annis XLVI.

CAROLVS MAGNVS, FILIVS PIPINI, QVI quàm primum Patri in regno ſucceſſit, cupiditate illud augendi accenſus, ſtatim animum ad res magnas adiecit, neq; ſpes eum ſua fefellit. Principiò enim bellum illud, contra Deſiderium Longobardorum Regem rogatu Papæ Adriani, ſuſceptum, propter turbatam poſſeſſionem earum vrbium, quas Pipinus Romanæ

næ Eccleſiæ dono dederat, tam feliciter ad finem perduxit, vt captis Rege, Reginaque, cum liberis regijs, in exiliumque miſſis, funditus regnum Longobardorum delerit. Saxones etiam, cum quibus, per triginta annos, acerrimè bellauit, duodecies cum ijs prælio decerdans, tandē debellauit, vectigalesque reddidit. Ducem etiam Hunault, Aquitaniam appetentem, opprimit; Item Rodgaudt, ſimile quid attentantem, in Italiæ Prouincia Forouilienſi morte mulctat. Domitis domeſticis hoſtibus, coacto valido exercitu, Saracenos aggreditur, non procul ab vrbe Pampelona, licet non pari felicitate ſucceſſerit, primo prælio victus; ſed deinde, nouis habitis delectibus exercitum ſupplens, regreſſus, hoſtes ſuperat. Dum hæc in Gallijs geruntur, anno nempe 790. celebratur ſeptimum Concilium Nicenum, in quo Græci cum Latinis conuenêrunt, de tolerandis in Eccleſia ſanctorū imaginibus; Item de obeunda ſupplicatione Spiritus ſancti. Denique Carolus magnus, perdomito Bauarorum Duce Taſſilone, ſuperatis Dalmatis, Auaris, & Vandalis, conſecratur à Leone 3. Papa Imperator Romanus, acclamationeque Populi Rom: Auguſtus vocatus fuit Romæ, ipſo Natiuitatis Chriſti feſto, anno 801. Tandem deuictis Britannis, profligatoque Godefrido, Danorum Normannorumque Duce, cum regnaſſet annis 46. è viuis excedit, anno Chrſti 814. Corpus eius humatum eſt Aquisgrani. Neque hîc prætereundum, eum multas etiam res præclaras, togatum geſſiſſe, erexit enim multa, diuerſis in locis, ſtudiorum Gymnaſia, Pariſijs nempe, Patauij, etiam Bononiæ. Vnde etiam non immeritò, ad imitationem Alexandri Macedonum Regis, Pompeijque celebratiſſimi Rom. Ducis, Magni cognomen vſurpauit.

LVDOVICVS I. REX FRANCOrum. XXV regnauit annis XXVI.

LVDOVICVS PIVS, SVCCESSIT PATRI CAROLO Magno, tam in Imperio Romano, quàm Francorum regno, fuit coronatus Imperator Aquiſgrani, à Papa Stephano (qui iam diu in Francia fuerat) anno 814. Duxit vxorē ex familia Saxonum, Hermingardam, ex qua illi ſunt nati tres filij, Lotarius ſcilicet, qui factus fuit Italiæ Rex, in locum Pepini, capite truncati, eò quod conſpiraſſe

conſpiràſſe contra patruum, accuſatus fuiſſet. Pipinus, qui fuit Aquitaniæ Rex, & moritur, ſuperſtite etiamnum patre: & Ludouicus, qui factus fuit Rex Germaniæ, Bauariæque. Mortuâ Hermingardà, duxit ſecundam vxorem, Iudith filiam Comitis d' Altorff, ex qua illi natus eſt filius Carolus Caluus, qui patri ſucceſſit in Regno Franciæ. Ludouicus Rex, cum reformandis Clericorum ſui ſtatus, moribus, qui eo tempore luxu, faſtu, epulationibusq;, exemplo populum non mediocriter offendebant, concilium vellet indicere, nunquam potuit voto ſuo ſatisfacere, impeditus bello ciuili. Oppugnatus enim à tribus ſuis, ex primo matrimonio natis filijs fuit, quos Clerus incitauerat, criminabantur etiam, iniquam regnorum diuiſionem. Inſuper etiam ipſi Eccleſiaſtici, coacto conciliabulo Compendij, vbi decreuerunt, Ludouicum tanquam inutilem, priuandum Imperio, tonſumque in monaſterium eſſe detrudendum, deinde decretum illud tranſmiſerunt Lothario Regis filio, qui ex Italia, Pápâ comitatus, numeroſo quoque exercitu inſtructus, in Franciam venit, patrique inſtructis copiis, obuiam progreſſus, confligendi animo. Pater verò prælium deuitans, filij ſui ſe permiſit poteſtati, qui eâ inſolentia, acerbitateq; in patrem fuit, vt non ſit veritus, eum in carcerem detrudere, apud S. Medardum in Sueſſionibus, Nouercam, vna cum filio ſuo Carolo Caluo, in exilium protrudens. Principes verò Franciæ, iniquo ferentes animo filij tantam impietatem, intra annum, Regem ſuum carcere educunt, quâ re perculſus Lotarius, profugit in Italiam, cui tamen pater illam culpam condonauit.

Normanni hoc tempore inuadunt Galliam: Paulò pòſt Ludouicus moritur in vrbe Moguntina, cum regnaſſet annis 26. ſepultus in Vrbe Mediomatricum in Lotharingia.

CARO-

CAROLVS CALVVS, REX FRANcorum XXVI. regnauit annis XXXVIII.

CAROLVS CALVVS, FILIVS LVDOVICI PII, Factus eſt Rex Francorum, anno 841. idque occaſione diuiſionis factæ cum fratribus, cum quibus ante factam partitionem, ad Fontenaium Iſſiodorenſium, prælio decertauit, in quo magna pars Nobilitatis Gallicæ occubuit: quam nacti anſam Normanni, nouis excurſionibus vexarunt Galliam, direptis etiam oppidis Nanne-

Nannetenſium, Turonenſium & Iulio mago, maioraque tentaturi videbantur, niſi pax inter fratres inita, eos deterruiſſet, quæ his conditionibus firmata fuit. Vt Carolo Francia omnis occidentalis, incluſa fluuio Moſa, oceano, & montibus Pyrenæis, parêret. Ludouico Franconia, cum multis Germaniæ ciuitatibus vltra Rhenum: Lothario Italia Imperiumque Romanum. Fuit facta hæc diuiſio, de conſenſu trium fratrum, ad eum finem congregatorum, in Vrbe Verduno. Quantum attinet ad Pepinum, Carolumque, præmortui Pepini, Aquitaniæ Regis, filios, Carolus caluus eos detruſit in monaſterium, mutato Aquitaniæ regno in Ducatum. Lotharius Imperij ſui anno decimo quinto, monaſticum votum ſuſcipit, relicto Imperio, filio Ludouico natu maiori; Lotharingiam autem, quam de ſuo nomine ita vocauit, Lothario ſecundo ſuo filio, dat Quibus non multò pòſt ſine legitimis hæredibus, vitâ decedentibus, Carolus Caluus fit Imperator, ex quo tempore, factus eſt adeò ſumptuoſus, vt coronatus, dalmaticaque ad talos demiſſa indutus, in publicum prodiret, plusque temporis impendêret cultui corporis, veſtiumque ſuperfluitatibus, quàm rebus ſerijs, aut alioquin ad Regni curam ſpectantibus; Veneno, à medico ſuo Sedechia Iudæo, necatus, cùm regnaſſet annis 38. humatur eius corpus, apud S. Euſebium Vercellis, anno 878. vnde poſt ſeptennium, relatum ad S. Dionyſium fuit, reliquosque ponè Reges poſitum. Carolo regnante, anno nempe 851. tanta annonæ caritas, publicaq; fames, per omnes Imperij ſui ditiones fuit, vt filij parentes ſuos deuorare, pluſquàm ferino more, attentauerint. Circa hæc etiam tempora Cardinales elegerunt fœminam Papam, quæ deſumſit nomen Iohannes, ſunt qui eam Anglam, alij contrà Germanam natione fuiſſe ſcribant, cùm ſediſſet annis duobus, dolore partus extinguitur.

LVDOVICVS II. REX FRANCORUM XXVII. regnauit annis II.

LVDOVICVS, EIVS NOMINIS SECVNDVS, balbus dictus, ſucceſſit ſuo patri Carolo Caluo, anno 878. Papæ Iohanni carus fuit, magnaque familiaritate coniunctus, Vnde Papa ſummam adhibuit diligentiam, quo poſſet eum ad Imperij faſtigium euehere, verum Italiæ Principes reſtiterunt, Papamq́; ea de cauſa, in carcerem coniecerunt, ex quo tamen, non multo pòſt

poſt euadens, in Galliam profugit, coronauitque dictum Ludouicum in Imperatorem, qui tamen non diu hac dignitate lætari potuit, intra biennium moriens, prægnantem poſt ſe relinquens vxorem ſuam Richildam, quæ deinde peperit filium Carolum, Simplicem dictum. Relictis etiam duobus filijs Nothis, Ludouico, & Carlomanno, qui adminiſtrarunt regnum Impuberis fratris, Caroli Simplicis. Hoc Ludouico regnante, Normanni excurſionibus Galliam vexarunt, fuêre tamen, magno ſuo damno, reiecti. Soror huius Ludouici nupta fuerat Regi Angliæ, quo mortuo, Ipſa in Franciam rediens, rapitur à quodam Principe, Balduino vocato, qui eam in Vxorem ducens, obtinuit dotis nomine, à Francorum hoc Rege, ſyluam carbonariam, quæ tractu deinde temporis exciſa, excultaque, Flandria dicta fuit, Comitatus titulo ex eo tempore, à Balduini ſucceſſoribus poſſeſſa. Dicendum etiam obiter hîc eſt, Ludouicum Bauarum, Caroli Calui fratrem, duos habuiſſe filios, Carolum nempe & Ludouicum. Carolus ſucceſſit Patruo ſuo Carolo Caluo in Imperio, exque eo originem duxit Hugo Capetus, à quo cœpit initium tertia Francorum Regum familia. Sed redeamus ad Ludouicum, quo regnante Normanni iterum Galliam inuadentes, magna vtrinque effuſione ſanguinis repelluntur. Moritur Ludouicus in Vrbe Compendij, ipſo Paraſceues die, corpus eius humatur in templo D. Mariæ dictæ Vrbis. Illo mortuo, Regina profecta eſt ad fratrē ſuum Angliæ Regem, apud quem dum commoratur, educat filium ſuum poſthumum. Poſt hunc Ludouicum Francorum Rex nemo Imperatoriam dignitatem conſecutus eſt.

CARLON, REX FRANCORVM
XXVIII. regnauit annis V.

CARLON SEV CARLOMANNVS, EIVSQVE Frater Ludouicus, præmortui Regis Ludouici filij Spurij, fiunt Reges Franciæ anno 881. eò quòd nullus legitimus regni hæres præ manibus eſſet. Vnde in Francia diſſenſio orta, cum alij Regnũ Boſoni Prouinciæ Comiti deferendum cenſerent, alij contrà, ad Germanorum Imperatorem, illud transferri cuperent, litem iſtam diremit

diremit iiſdem diebus natus filius poſthumus, ex relicta Ludouici Regis vidua, qui legitimus regni hæres, cùm propter ætatem, adminiſtrando regno ineptus eſſet, fratres ſuprà memorati, tutelæ nomine, regimen ſuſcipiunt, conſcriptoq; exercitu, obuiam proficiſcuntur Danis, Normannisque, Franciam per quinquennium, omni belli calamitate diuexantibus, initoque cum iis, prope Chinon, prælio, occiſis nouem hominum millibus, adeò eos debilitarunt, vt relictis, quas antè occupârant, Vrbibus, Treuez & Metz, Franciâ excedere coacti fuerint. Sunt, qui dicant, eos magno auri pondere accepto, iis vrbibus, totaque Francia ceſſiſſe. Ambobus iſtis fratribus, miſerabilis, fortuituſque vitæ exitus fuit. Ludouicus enim ardenti ſtudio in venatione aprum inſequens, telo à ſocio venationis in feram directo, traiectus, miſerè periit. Carlomannus verò, inſequenti anno, dum puellam cupitam, profugientem in domunculam quandam, temerè equo inſidens perſequitur, detorta ceruice, moritur. Datus autem huic Regis titulus, quòd illum ætate, & vita ſuperauerit. Carlomannus cùm regnaſſet annis quinque, moritur anno à Chriſto nato 876. relicto filio vnico, Ludouico, qui patri in regno ſucceſſit, licet non habuerit plenam regni adminiſtrationem, vt infra dicetur, cognominatusque Inutilis fuit.

LVDOVICVS III. REX FRANCO-
rum XXIX. regnauit annis VI.

LVDOVICVS, INVTILIS VVLGO VOCATVS, Mortuo patre Carlomanno, regnum eſt adeptus anno 886. In quo ſe adeò male geſſit, vt Regis nomine, ab omnibus, meritò indignus haberetur. Deditus enim voluptatibus corporis, tam vecors factus eſt, vt nihil, domi foriſue, Rege dignum quicquam præſtare potuerit. Cùmque illi à Patre relictus eſſet numeroſus probeque

probeque inſtructus exercitus, quo facile potuiſſet Normannis, Galliam populantibus, omniaque paſſim diripientibus, reſiſtere, ſi quid in eo animi fuiſſet, verum tam timido vilique animo fuit, vt inito cum ijs fœdere, promiſerit ipſis, per duodecim annos, ſoluere annuam, duodecim mille librarum, penſionem. Quam ignominiam Franci iniquo animo ferentes, Francicoque nomine indignum ducentes, Normannis pendere tributum, regno exutum, in monaſterium protrudunt apud S. Dionyſium. • Factus fuerat iam ante aliquot dies ſubditis inuiſus, maxime vero Nobilibus, eò quòd violentas, inceeſtasque nuptias, cum monacha monaſterij S. Baudouræ, contraxerat. Rege igitur intra clauſtra monaſterij incluſo, Principes Franciæ mittunt legatos ad Carolum Craſſum Imperatorem, illius implorantes opem, contra inuaſiones, oppreſſionesque Normannorum. Imperator precibus eorum perſuaſus, ſuſcipit Galliæ patrocinium, coactoque exercitu, obuiam proficiſcitur furori Normannorum, eosque denuo exercitu quadraginta hominum mille, in Franciam irruentes, Vrbemque Pariſiorum obſidentes, monaſteria, Eccleſiasque in Suburbijs exurentes, tanta vi aggreſſus eſt, vt vix eorum vnus euaſerit, quo aduerſo prælio conſternati Normanni, per aliquot annos, abſtinuerunt à vexanda Gallia. Nihilominus Carolus animaduertens, omni eos Gallia non ita facile pelli poſſe, de conſenſu Francorum Principum, inijt cum eorum ducibus, Godefrido & Sigefrido, fœdus, conceſſa illis Neuſtria trans Sequanam fluuium, cuius regionis Incolæ, iamdudum ad eos defecerant, exque eo tempore prouincia illa, dicta eſt Normannia. Tandem ipſemet Carolus Craſſus, factus eſt adeò degener priſtinæque virtutis immemor, vt exutus ſuo imperio, eò egeſtatis redactus ſit, vt vix illi alimenta ſuppeterent.

ODO-

ODO, REX FRANCORVM XXX.
regnauit annis VIII.

ODO, FILIVS COMIT S ANDEGAVENSIS, Mortuo Carolo Craſſo, obtinuit regnum Franciæ anno 891. quāuis non eſſet de familia Carolina, prætulere tamen illum Franciæ Principes, Arnoldo Germanorum Imperatori, qui armis tentabat occupare Francorum regnum. Hoc regnante, Normanni, gens indomita, rupto, neglectoque, cum Carolo Craſſo inito fœdere,

fœdere, renouarunt in Francia acerrimum bellum, ſecundò Vrbem Pariſiorum obſidentes. Vnde Monachi S. Genouefuæ, quorum oratorium in ſuburbijs exuſſerant, ex eo tempore precibus ſuis horarijs inſeruere: A furore Normannorum, libera nos Domine. Eruptionibus verò noui Regis Odonis acerrimis, coacti caſtra mutare, Vrbemque liberare. Redeuntes tamen verſus ſuas ditiones, quà tranſierunt, omnia barbara ſæuitia diripuerunt, occiſis incolis, exuſtisque multis oppidis, caſtelliſque in Prouincijs de Brye & Campaigne, occupata etiam Vrbe Troia. Hinc cum Britanniam, eadem exequendi animo peterent, fuere excepti a Britannis alacri, intrepidoque animo, qui eos duobus prælijs, duodecim millibus hominum occiſis, deuictos rejecerunt. Dum hæc in Francia geruntur, Principes aliquot Francorum, perſuaſi ab Anglorum Rege, miſerunt, qui ex Anglia reducerent puerum Regem, filium Ludouici Balbi, (quem mater, mortuo marito Rege, eò traduxerat, educaueratque apud auunculum ſuum Regem Angliæ,) adductumque coronârunt in Regem Francorum, annos tunc natum quatuordecim. Hac electione, Odo Rex, qui tum in Britannia viuebat, valde conſternatus fuit, nihilominus, antequam vitâ exceſſit, libero ore, animoque faſſus eſt, Puerum illum, legitimum hæredem regni, ſeque tutelæ nomine hactenus regnum adminiſtraſſe, moritur deinde anno 898. Sumſit hic Odo primus, inſignia regia, innumeris depicta lilijs, vſusque etiam ſimiliter depictis vexillis, qui mos perdurauit ad Carolum vſq; ſextum, Francorum Regem, qui rurſum induxit vſum inſigniorum, trium Liliorum, quæ inſtituerat Clodoueus, Regum Francorum primus Chriſtianus.

CAROLVS III. REX FRANCOrum XXXI. regnauit annis XXVII.

CAROLVS, EIVS NOMINIS TERTIVS, SIMPLEX dictus, adeptus eſt Regnum Franciæ, anno 899. Normannico bello nondum plane ſopito, huc acceſſerunt etiam domeſtica bella, auctore Roberto Comite Pariſino, fratre Odonis illius, qui rerum potitus fuerat, nec deerant è Principibus aliquot, qui Roberti cauſæ fauerent, eumque Regem efficere ſtuderent. Carolus

lus verò, quò facilius his tantis ingruentibus malis reſiſtere poſſet, inijt fœdus cum Imperatore Henrico Saxone, collectoque exercitu, obuiam proceſſit Roberto, (ab Archiepiſcopo Remenſe iam in Regem coronato) conflixitque cum eo prope Sueſſiones, quo in prælio, profligato exercitu, ipſe Robertus occiditur. Illius mortem frater ſuus Hebertus Comes Vermandorum, acerbè tulit: Sed oportunitatem vindictę idoneam captans, dolorem ad tempus diſſimulat. Rex deinde, quo tandem finis aliquaudo foret, tot, tantorumq; malorum, quibus Francia tot iam annis, aſſiduitate bellorum oppreſſa iacuerat, nouum inijt fœdus cum Normannorum Rege Rodolpho, datâ illi filiâ ſuâ in vxorem, ea conditione, vt fiat Chriſtianus, conceſsâ etiam dotis nomine Normanniâ. Rex his omnibus obeundis intentus, diuertens de via in vrbem Peronam, obtulit Heberto, Domino Vrbis, occaſionem exequendi id, quod diu animo occultatum geſſerat. Inuitatus demùm Rex ab Heberto, arcem ingreſſus, conijcitur in carcerem, in quo triennio pòſt dolore ſqualoreque extinctus eſt. Tamen antequam è vita exceſſit, coactus fuit ab Heberto, & Hugone, Comite Pariſino, regno ſe abdicare, idque Rodolpho, Burgundiæ Ducis filio cedere. Regina ſalua euaſit ad fratrem ſuum, Angliæ Regem, Eduardum, apud quem, propter Gallicos motus, tredecim annnis commorata eſt. Mortuus autem Rex in Carcere Peronenſi, anno 926. cùm regnaſſet annis 27 jacet apud S. Fourcy, in Vrbe Perona.

RODOLPHVS, REX FRANCO-rum XXXII. regnauit annis XI.

RODOLPHVS BVRGVNDVS, OPERA DILIGENtiaq́ue Comitis Vermandorum Heberti, & Comitis Hugonis Pariſini, coronatur Francorū Rex anno 927. qui licet nō fuerit regia ſtirpe oriundus, obtinuit regnum non tam fretus, adiutusq; opibus, fauoreque Comitum ſuprà dictorum, quàm multorum etiam aliorum Franciæ Principum, maximè verò ſeſe fulciens, violenta

violenta Caroli abdicatione. Itaque regnauit duobus, aut vt alij malunt duodecim annis, numeratis ijs, quibus filius Caroli Simplicis, per ætatem regis muuere fungi non potuit. Non videtur autem diu regnaſſe, quòd ferè nihil de eo relatu dignum, ſcriptum inueniatur, præter expeditionem illam, quam ſuſcepit in Italiam, inductus ſpe perueniendi ad imperium, id temporis valde controuerſum, ſparſo etiam rumore Saracenos bello ſe velle aggredi, qui frequentes apud Neapolim deſcenſiones faciebant: Verumenimuerò omni ſua ſpe fruſtratus fuit, quamuis deuicerit Berengarium in Italia potentem principem. Tandem cùm animaduerteret ſe Italis inuiſum, reuertitur in Franciam; Paulòque pòſt, medicorum euaneſcentibus curis, à vermibus exeſus, moritur. Hoc rege regnante, accidit Romæ nefandi exempli offendiculum, facta enim diſſenſione ſuper electione Papæ, Sergius, viribus ſuperior deiecit Formoſum ſede Rom: qui profugus in Franciam venit, nihil intentatum relinquens, quo poſſet reduci, reſtituique in integrum, quo tandem impetrato, ſtatim poſt adeptum Papatum moritur. Tum Sergius morte Competitoris lætus, Petri ſedem ſcandit, vindictæque cupiditate ardens, Formoſum ſepulchro erutum, pontificijsq; indutum infulis, capite truncari pluſquàm ſchytico exemplo, cadauer, deinde in Tybrim profluentem proijci, jubet.

LVDOVICVS IIII. REX FRANCO-rum XXXIII. regnauit annis XVI.

LVDOVICVS, EIVS NOMINIS QVARTVS, VOCAtus Vltramarinus, eò quòd in Anglia profugus, educatus fuerat, fit Rex Francorum anno 929. accitus ad regni poſſeſſionem à Franciæ Principibus. Initio regni ſui, bella geſſit cum imperatore Otthone, Duceque Bauariæ Henrico, pertractis in ſocietatem ſuam Palatino Ebrado, Duceque Lotharingo, pòſt nihilominus, pace

pace cum Cæſare facta, ſororem eius Engebergam, filiam Othonis primi, (quæ antè Duci Lotharingo nupta fuerat) in vxorem ducit, magnamque Lotharingiæ partem cum ea adeptus eſt. Reuerſus in Franciam, ſuſpendi juſſit Comitem Vermandorum Hebertum, paternæ necis auctorem, quo facto, Hugo Comes Pariſinus à Rege alienatus, Normannos, ad bellum regi mouendum, incitauit, quod magno vtrinque animo aggreſſi, poſt varios belli euentus, Dux Normanniæ Guilhelmus, ab Arnoldo Comite Flandriæ, occiditur. Rex audita illius morte, properat verſus vrbem Rhotomagum, animo capiendi, mortui Ducis filium Richardum, verum antequam Rex aduenit, confugerat ad Comitem Bernardum, præpotentem in Normannia virum. Hugo Comes Pariſinus, non ita multo antè Regi conciliatus, denuò deficit à Rege, criminans iniquum fœdus initum cum Normannis, quorum cauſam apertè fouendam ſuſceperat, ijsque perſuaſit, rupto fœdere renouare bellum, pertracto in ſocietatem Rege Denemarckiæ profugo, qui cum nauium claſſe ſubſtiterat ad promontorium de Calux, tantaque aſtutia doli ſui telam contexuêre, vt Rex multis ex prima nobilitate amiſſis, captus in Vrbem Rhotomagum aueheretur. Qua re intellecta Imperator Otho, in Galliam ſedandis iſtis turbis ilicò venit, aduentuque ſuo Rex liberatur, dato obſide Carlomanno, qui paulò pòſt inibi moritur. Hugo Comes Pariſinus, hoc inopinato Cæſaris auxilio ſpe ſua deiectus, ſeſe permittit poteſtati Regis, qui, cùm regnaſſet annis 16. moritur anno 945. Sepultus apud S. Remigium, in Vrbe Remenſi.

LOTHA-

LOTHARIVS, REX FRANCOrum XXXIV. regnauit annis XXXI.

LOTHARIVS, EIVS NOMINIS QVARTVS Coronatur Rex Francorum, anno 946. quo tempore Hugo Comes Parisinus, omnia Regni munera adminiſtrabat, qui paulo pòſt mortuus, ſepelitur regali pompa, apud S. Dionyſium, relictis pòſt ſe tribus ex Avginda vxore filijs, Hugone ſcilicet, Capeto, Othone Duce Burgundiæ, & Henrico, fratris in Ducatu ſucceſ-
ſore

ſore. Imperator Otho inueſtiuit Regis fratrem Carolum Ducatu Lotharingiæ. Lotharius eam donationem tam ægro tulit animo, vt illius ergò Imperatori bellum denunciauerit, confeſtimque ducto exercitu verſus Aquiſgranum, aduentu ſuo inopinato, Imperatorem imparatum in fugam coniecit, Franci præſidijs nudatam vrbem expugnant, & diripiunt, vnaque Imperatoriam aulam, opimaq; præda ditati, in Franciam reuertuntur. Imperator hac direptione adeò fuit exacerbatus, vt iurauerit, ſe de ipſa Pariſiorum vrbe pœnas ſumpturum, quam non multò poſt obſidione cinxit, direptis in itinere prouincijs, Sueſſionum, Remenſium, & Laon Hugo verò Capetus, & Henricus Burgundiæ Dux, qui vrbem præſidio obtinebant quotidianis eruptionibus depugnantes, magno Imperatorem damno afficiunt, necato etiam inter alios, quodam die, Nepote Imperatoris. Hoc ſucceſſu, obſeſſi facti alacriores, aſſiduisq; eruptionibus, externos hoſtes inuadentes, Imperatorem, deſperata expugnatione, de abitu conſilia capere compulerunt, quem deinde abeuntem, Franci, magna animi alacritate inſecuti ſunt, eumque circa Sueſſiones aggreſſi, tantam exercitus ſui ſtragem ædidere, vt fluuius D'ayne, cadaueribus repleto alueo, conſuetum ſuum curſum mutarit. Deuenerunt tamen in mutuum colloquium, Imperator, & Rex, ſtabilitaque inter eos iuramento pax fuit. Dux Lotharingiæ Carolus, cuius cauſa bellum iſtud ſuſceptum fuit, viuebat tum temporis Bruxellis, ignauo ocio deditus, vnde nobilitati inuiſus, ab omnibus contemnebatur. Clotarius cùm regnaſſet annis 31. moritur anno 986. ſepultus apud S. Remigium, in vrbe Rhemenſe, relicto poſt ſe Filio vnico Ludouico, qui Patri in regno ſucceſſit.

K LVDO-

LVDOVICVS V. REX FRANCO-rum XXXV. regnauit annum I.

LVDOVICVS, EIVS NOMINIS QVINTVS CORO-natur Rex Francorum, anno 987. moriturque anno ſequenti Compendij, veneno, vt creditum fuit, ſublatus, ſepultusque apud S. Cornelium dicti loci, nullo relicto legitimo regni hærede, Vnde regnum Francorum factum fuit controuerſum, patruus enim ſuus Carolus, Lotharingiæ Dux, qui, vt ſupra dictum fuit, Bruxellis viuebat,

uebat, adiutus à Conſanguineo ſuo Othone Imperatore, conſcripto exercitu Franciam petit, ipſe conſequendi regnum, cuius poſſeſſionem ad ſe ſpectare, aiebat, quòd eſſet Regis præmortui agnatus proximus, occupatisque aduentu ſuo Reims, Laon & Soyſſons Vrbibus, adeo ut Competitor ſuus, Hugo Capetus perculſus, in interiorem Galliam receſſerit, confirmatisque viribus, non multò poſt reuerſus, Vrbem Laon, in qua ſe Carolus, cum vxore & liberis, incluſerat, obſidet, breuique, clandeſtino introitu Vrbe potitur, (proditione Ancelij vrbis Epiſcopi,) Carolumque cum vxore & liberis captiuos, tranſmiſit in vrbem Aureliam, vbi per annos ſedecim captiuus detentus, ſuſcepit ex vxore ſua filios duos, totidemque filias, quarum vna, Emenarda dicta, nupta fuit Comiti Namurenſi, nataque ex iis eſt filia Iſabella, quæ nupſit Philippo illi Auguſto, qui genuit Ludouicum, patrem S. Ludouici, qui hac ratione, dictus fuit deſcendiſſe è ſtirpe Carolina. Sed redeamus ad Hugonem Capetum, qui hac victoria potitus, regnum ſibi aſſeruit, pro ſe adducens Rudolphum Burgundum patruum, qui regnum obtinuit, de conſenſu Caroli Simplicis per vim expreſſo, Addens inſuper, diuinitus patri ſuo ſignificatum fuiſſe, regnum ad ſuam familiam tranſiturum, perſuaſis hoc modo, aliquot è Galliæ principibus, quodq; ipſe non indignus eo honore haberetur, propter variam rerum experientiam, Rex permanſit. Competitor ſuus, ab omnibus deſertus, licet verus Regni hæres eſſet, miſere in carcere moritur, anno 1004.

HVGO CAPETVS, REX FRANCOrum XXXVI. regnauit annis IX.

HVGO CAPETVS, FILIVS HVGONIS PARISINI, eligitur Rex Francorum Nouioduni, coronaturque in Vrbe Remenſi, anno 988. Initia ſui regni tranquilla nactus, non tam vi, & armis, quàm conſenſu fauoreque Principum aliquot Franciæ, maxime veró, quòd Carolum Lotharingię Ducem, Competitorem ſuum diligenter cuſtoditum, in carcere aſſeruaret, adeò

vt illius

vt illius cauſam nemo ſuſcipere auderet, ideoque illi, (duobus ſuis filijs veneno extinctis,) vt fama fuit, in carcere moriendum fuit. Eaque ratione Capetus plenam liberamque regni poſſeſſionem nactus, Vrbem Pariſiorum regni primariam, lætis ciuium acclamationibus exceptus, ingreditur. Hinc de medio ſublatis, quos nouo ſuo regno obſtare poſſe putabat, inter quos, Archiepiſcopum Remenſem (Regis Clotarij fratrem, Nothum) ſede epiſcopali mouit, inſtituitque in illius locum Gilbertum Philoſophum Aquitanum, filij ſui pædagogum, qui poſtea factus fuit Papa, deſumpto nomine Siluestro, Infamis, quòd magicæ artis beneficio, (vt Nauclerus ait) cum diabolo paciſcens, eò dignitatis euectus fuerit. Sed redeamus ad Regem. Hugo Capetus naſcituris etiam diſſenſionibus mature prouidere cupiens, curauit filium ſuum Robertum, ſe ſuperſtite, coronari in Galliæ Regem Aureliæ, â Præceptore ſuo Gilberto, tum Epiſcopo Remenſe, Ipſe autem deinde non eſt vſus diademate, aut vllis alijs regijs inſignijs, ſed bella gerens continua, laboribus militaribus ſeſe exercebat. Hinc cùm eſſet illi nunciatum, Arnoldum Flandriæ Comitem, damnare ſuam iſtam violentam Regni vſurpationem, ideoque debitam Francorum Regibus, ipſi denegaſſe obedientiam, armis eum aggreſſus, eripit illi Comitatum Arteſiæ, quem tamen non multò poſt interceſſione Ducis Normanniæ, re tranſacta, reſtituit. Cùm regnaſſet annis nouem, erexiſſetque Eccleſiam S. Maglorij Pariſijs, moritur anno 997. cum prędeceſſoribus ſuis Francorum Regibus, apud S. Dionyſium ſepultus fuit.

ROBERTVS, REX FRANCO-rum XXXVII. regnauit annis XXXIV.

ROBERTVS, EIVS NOMINIS PRIMVS SVCceſſit patri ſuo Hugoni Capeto, in regno Franciæ, anno 997. regnauit autem toto ſui regni tempore feliciter, magnus vir inprimis, pietate inſignis, Doctorum hominum, ipſe doctiſſimus mecœnas liberalis, religionis cultor eximius, adeò, vt non ſemel, ſeſe Clericis, horarias preces decantantibus in Eccleſia, immiſcuerit,

rit, profectus etiam Romam religionis ergò, multa quoque Templa, monaſteriaque fundauit, opulentibus ea reditibus dotans, Pariſijs erexit Eccleſiam S. Nicolai des champs prope Palatium, quod tum erat extra muros ſitum, In Vrbe Aurelienſi dicauit Templum S. Mariæ des bonnes nouuelles: diuerſisque illis locis alia multa. Acceſſionem etiam adiunxit Abbatiæ D Dionyſij. Anno regni ſui quinto, Henricus, Burgundiæ Dux, moriens teſtamento illi reliquit Burgundiam, quam deinde Comes Auguſtonemetum, adiutus fauore, auxilijsque Burgundorum, occupare tentans, vincitur, filiusque Regis Robertus in poſſeſſionem mittitur. Eodem tempore Vrbs Sens fiſco Regis adiudicata, Comite eius, læſæ maieſtatis crimine, damnato. Circa hæc tempora Rex Robertus, vnaque cum eo Richardus Normanniæ Dux, exercitum in Valencenianos ducunt, ſuppetias ferentes Balduino Flandriæ Comiti, Imperatoris Henrici armis oppreſſo. Rex Robertus, duas habuit Vxores, ex quarum prima Conſtantia, filia Comitis Arelatenſis, ſunt illi quatuor filij nati, vnaque filia, nempe, Hugo, Henricus Robertus Eudes, & Aliſa. Hugo & Eudes, patre etiamnum ſuperſtite moriuntur. Hinc Henricus ſecundò genitus patri in regno ſuccedit. Robertus dux Burgundiæ fuit. Aliſa nupta fuit Comiti Auguſtonemetum, pòſt etiam Flandriæ. Robertus, cùm regnaſſet 34. annis, ex hoc ſæculo migrat anno 1030. in oppido Meloduni. Corpus eius humatur apud S. Dionyſium, Vxor eius Conſtantia, ſepelitur in Abbatia de Poiſſy, ab ipſa dicata, quam multi pòſt Francorum Reges dotauerunt.

HEN-

HENRICVS I REX FRANCOrum XXXVIII. regnauit annis XXX.

HENRICVS, EIVS NOMINIS PRIMVS, CORONAtur Rex Francorum, anno 103[illegible]. de poſſeſſione autem Regni, armis illi contendendum fuit, cum fratre Roberto, qui in ſuas partes pertraxerat Flandriæ & Campaniæ Comites, Henricus autem, capta iamdudum regni poſſeſſione, adiutusque auxilijs Ducis Normanniæ, & Comitis Corbelli, victoria potitus, liberam regni

regni poſſeſſionem conſequitur. Non ita multo poſt, Rudolphus Burgundiæ ſuperioris Rex, cum regnaſſet annis triginta, iam annis factus grauis, tradit regnum ſuum, Conrado filio Imperatoris. Comes autem Campaniæ Eudo, id ægre ferens, captis armis tentauit illud inuadere, ad ſe id ſpectare, iure ſucceſſionis aſſerens. Quo ab Imperatore repulſo, Regnum in duas prouincias diuiſum fuit, quarum vna pars, ſub Comitatus titulo, Imperio ceſſit, alteram ſub Ducatus titulo obtinuit Regis Francorum frater Robertus. Ne hac quidem partitione contentus Comes Eudo, redintegrato bello, Gotheloni Duci Lotharingo, eripit vrbem Bar, & alia aliquot caſtella. Tandem vero, amiſſo exercitu hoc bello, obijt. Rex intellecta defectione Comitis Melanij, eripit illi ditionem, coronæque Franciæ annectit. Dum hæc geruntur in Francia, Normanniæ dux Robertus, cum vellet ſuſcipere vltramarinam expeditionem, animo recuperandi regnum Hieroſolymitanum, relicto Ducatu filio Notho Guilhelmo, dat illi Tutorem Regem Franciæ, qui illum, repugnantibus Normannis, in poſſeſſionem induxit. Henricus duas habuit vxores, quarum prima, breui poſt nuptias tempore, moritur; ſecunda, Anna dicta, filia Regis des Rutelois, peperit illi tres filios, Philippum ſcilicet, qui patre ſuperſtite coronatur Francorum Rex, Hugonem Comitem Veromanduorum, & Robertum, qui patrem morte præceſſit. Cùm regnaſſet annis triginta, dato filijs Tutore Balduino Flandriæ Comite, moritur anno 1060. ſepultus apud S. Dionyſium. Hoc tempore, fuere Romæ, tres Papæ, quibus ſede pulſis, Imperator Henricus instituit quartum, Gratianum nomine, qui accepti beneficij memor, Imperatorem, magni valoris aurea corona, donauit.

L PHILIP-

PHILIPPVS I. REX FRANCO-
rum XXXIX. regnauit annos XLVIII.

PHILIPPVS, EIVS NOMINIS PRIMVS, SVCCESSIT patri coronaturque Francorum Rex anno 1061. natus annos nouem, Regnum vero administratur à Balduino, Flandriæ Comite, tutelæ nomine; duxerat enim amitam Regis in matrimonium. Principes autem Francorũ aliquot ægre patiebant Comitis tutoris edicta. Verùm tamen verò diligentia, prouidentiaq; Comi-

[illegible]

ti eò res deducta fuit: vt etiã inuiti ipſi prçſtare conſenſum debuerint. Coëgerat enim exercitum numeroſum, quem in Gaſconia ſuſtinebat ſparſo rumore Saraceniici belli, cum reuera, diſſipandis Nobilium aduerſis conſilijs, exercitus ille aleretur. Hoc tempore, moritur Rex Angliæ, ſine legitimo regni hærede, inſtituto ex Teſtamento ſucceſſore Guilhelmo Duce Normanniç. Frater verò Angliæ Regínç Hauardus, repudiato Guilhelmo, regnum inuaſit. Guilhelmus traiecto mari, bellum illi refert tandemque Hauardo occiſo, regno potitur: dumque in Anglia noui regni confirmandi cauſa, commoratur, filius ſuus Robertus, quem Ducatui Normanniæ præfecerat, factus eſt adeo inſolens, vt Pater coactus fuerit, in continentem trajcere, ipſique bellum inferre, in quo, dum cum filio concurrit, lanceæ ictu ex equo deturbatur, ſuperuentu nihilominus ſuorum, illæſus euadit. Philippus duxit vxorem Bertam, filiam Balduini Comitis Hollandiæ, ex qua natus eſt illi filius Ludouicus Craſſus, qui poſt eum Rex fuit: & filiam Conſtantiam, quæ nupſit Principi Auſtriæ. Repudiat deinde Rex Bertam, perſuaſus ab vxore Foulqueſij Ducis Andegauenſis, quam per annos ſeptem, tam inſano, vituperoſoque amore adamauit, vt ea inconſulta in publicis regni negotijs, vix quicquã ſtatuere auderet. Tandem verò cenſuris Papæ Paſchalis percullus, reiecta adultera, cum Berta vxore ſua, redijt in gratiam. Anno 1095. decreta fuit illa nunquam ſatis laudata expeditio vltramarina, recuperandi cauſa regni Hieroſolymitani. Imperator exercitus, declaratur Godefridus Bullionius, qui trecentis hominum millibus, multisq; ex præcipua nobilitate comitatus, primo aduentu ſuo occupat Syriam, Deinde ipſam quoque vrbem Hieruſalem, vbi coronatus Rex intra annum moritur. Rex Philippus, cùm regnaſſet annis 49. mortuus eſt Meliodunì, anno 1109. ſepultusq; apud S. Benedictum ſur Loirre.

LVDOVICVS VI. REX FRANCO-rum XL. regnauit annis XXIX.

LVDOVICVS, CRASSVS, SVCCESSIT PHILIPPO patri ſuo, coronaturque Francorum Rex, ab Archiepiſcopo Senonenſi, in vrbe Aurelianenſi, anno 1109. Principes aliquot Francorum, adiuti auxilijs Angliæ Regis, inſtigante verò maximè Regis fratre Notho, coniurationis auctore, bellum Regi mouent, quo tumultu non multò pòſt ſopito, bellum Anglicum, iam mul-

toties

totiens diuerſis conditionibus ſopitum, rurſum renaſcitur. Cuius belli occaſione, Rex Normanniam petens Guilhelmum præmortui Ducis Roberti filium, reducit reſtituitque, non tamen abſque armorum ſtrepitu, in quo etiam Balduinus Flandriæ Comes, lethali vulnere læſus, extinguitur: cui ſucceſſit Carolus Danemarckiæ Regis filius, quo, in Eccleſia Burgenſi, necato, Rex confeſtim in Flandriam proficiſcitur, ne Comitatus ille Anglis cederet, Inſtituitque Guilhelmum Normanniæ Ducem, quo, non longo poſt tempore extincto, Subſtituit illi Theodoricum Holſatum, ea conditione, vt ſit Francorum Regum feudatarius. Circa hæc tempora, prodiere in lucem Templariorum, Carthuſianorumque ordines, inuentoribus Brunone Ludimagiſtro Colonienſi, & Hugone Epiſcopo Gratianopolitano. Papa Innocentius 2. pulſus Roma à Papa Aniceto, profugus in Franciam venit, hoc tempore, quem Francorum Rex inuiſit, ſummoque honore excepit, Aureliæ, celebrauitque in Francia, Remenſe, & Claramontanum, Concilia. Rex Ludouicus habuit ex vxore ſua Aliſa, filios ſex. Philippum, qui viuo patre ſuo coronatur Rex Franciæ, qui deinde ex equo (porco inter eius pedes tumultuante) decidens, moritur. Tunc Ludouicus Iunior dictus, ſecundo genitus ſuccedit. Tertius fuit Petrus, Dominus de Courtenay, quartus, Robertus Comes deureux, & duporche, quintus, Henricus Epiſcopus Bellouacenſis, Sextus, fuit Archidiaconus Pariſienſis. Rex Ludouicus, cùm regnaſſet annis 28. fundaſſetque Eccleſiam D. Victoris in vrbe Pariſiis, è viuis excedit, anno 1137. Sepultus apud S. Dionyſium. Circa hæc tempora, tanta ventorum fuit vehementia, vt arces domusque proſtratæ, arboresque multæ, paſſim per vias radicitus euulſę, conſpicerentur, marisque inundatio, magno maritimorum locorum damno inſecuta eſt.

LVDOVICVS VII REX FRANCORUM XLI. regnauit annis XLIII.

LVDOVICVS, EIVS NOMINIS SEPTIMVS, IVNIOR vocatus, Patre etiamnum ſuperſtite, regni Francici habenas ſuſcepit, anno 11[illegible]. duxit vxorem Eleonoram, filiam Ducis Aquitaniæ, obtinuitque cum ea Aquitaniam, Comitatumque Andegauenſem. Anno regni ſui ſexto, ſuſcepit expeditionem vltramarinam, Hortatore maximo D. Bernardo, ſanctitatis ſingularis eo tempore

tempore celebri, exantlatis totius itineris periculis, inſidijsque ple-
nimis, perfidia Græcorum, Chriſtiani etiam nominis, qui cum
Turcis clanculum conſpirauerant hoſtibus. Superatis tamen his
omnibus difficultatibus, adiutus auxiliarijs copijs, Conradi Impe-
ratoris, vrbem Damaſcum expugnat: ſed ob diſſenſionem inter
milites in caſtris ortam, obſidio ſoluitur. Rex igitur, relicto in
itinere Rege Hieruſalem Balduino, amiſſis ſuorum militum præ-
cipuis, in Franciam reuerſus, repudiat Vxorem ſuam, propter a-
dulterij ſuſpicionem, quam de ea conceperat animo, criminaba-
tur etiam, quod voluiſſet ſe in expeditione vltramarina, per auun-
culum ſuum Antiochiæ Principem, prodere. Non multò pòſt
Eleonora repudiata, quòd eſſet mulier forma, moribusque ele-
gantia ſpectabiliſſima, patrimonio etiam opulento diues, Ducatu
nempe Aquitaniæ, Comitatuque Andegauenſi, nupſit Henrico
Normanniæ Duci, qui poſtea factus eſt Rex Angliæ, quem fecit
etiam numeroſa prole parentem. Fuit hoc matrimonium cauſa,
multorum, diuturniorumque bellorum, inter Anglos & Gallos,
de poſſeſſione iſtarum ditionum dotalium, altercantes. Rex du-
xit ſecundam Vxorem Conſtantiam, Hiſpaniarum Regis filiam:
qua mortua, ſuperinduxit Tertiam Aliam, filiam Comitis de
Blois, ex qua illi natus eſt filius, vulgò A Deo datus, appellatus,
eò quòd Regi iam ætate graui, præter expectationem ſingulari
Dei beneficio datus crederetur. Cùm Ludouicus regnaſſet ann.
43. moritur anno 1180. ſepultus in Abbatiâ de Barbeau,
quam ipſe fundauerat. Vbi illi poſtea, regio
ſumptu Sepulturam Regina
extrui curauit.

PHILIP-

PHILIPPVS II. REX FRANCORUM XLII. regnauit annis XLIV.

PHILIPPVS AVGVSTVS, A DEO DATVS VVLGO appellatus, filius Ludouici Iunioris: ſit Francorum Rex anno 1181. Initio regni ſui ſcripſit edicta ſeueriſſima, in diuini numinis blaſphemos, regno etiam Iudæos pellens, hæreticos quoque magna diligentia exterminans. Hic Philippus auxit Pariſiorum vrbem, multis publicis ædificijs: Vias etiam ſilice ſtrauit, muro clauſit

clauſit S. Innocentiũ, muniuitque vrbem turribus, & propugnacu-
lis, Scabinos etiam inſtituit, Ipſius etiam iuſſu, luculentum il-
lud, S. Mariæ Pariſienſis, ædificium, (iam ante cum aliquot annis
cœptum) perfectum fuit. Anno 1196. ſuſcepit expeditionem vl-
tramarinam, recuperandi cauſa Hieroſolymitanum Regnum,
à Saladino Ægypti Sultano, Chriſtianis ereptum, quo in itinere
paſſus naufragium, amiſit nauium ſuarum magnum numerum
appellens nihilominus ad Syriæ littus, occupauit vrbem Ptole-
maidẽ, ſed peſte indies magis ac magis in ſuos graſſante, diffidens
etiã Anglo Regi Richardo, qui vna cum eo, ad id bellum profectus
fuerat, reuertitur in Franciam. Richardo Angliæ Rege paulo
poſt etiam in ſuum regnum reuerſo, oritur bellum inter eum,
Regemque Franciæ, productiſque vtrinque exercitibus, cùm res
ad manus deuentura videretur, eſſentque in procinctu milites
prope Iſſodunum Richardus, (neſcio an aduerſam belli fortunam
metuens) inermis prodijt verſus Philippum, ſe, ſuaq; omnia illius
permittens poteſtati, promittens etiam ſe cupere, & velle ex eo
tempore, ditiones illas, quas in Francia obtinebat, beneficiario iu-
re Regum Francorum poſſidere, eosq; Reges (earum ditionum
intuitu) Dominos cognoſciturum. Hoc Richardo mortuo,
ſucceſſit in Angliæ Regno, Ioannes ſine terra, occiſo nepote ſuo
Arto Comite Britanniæ, quam eius mortem Rex Philippus tam
acerbe vindicauit, vt armis illi eripuerit prouincias, Normanniam
Aquitaniam, Le maine, Andegauium, Pictauium & Aruerniam.
Hinc vt diſſiparet fœdus initum, inter Ioannem Angliæ Regem,
Imperatorem Othonem & Ferrantem Comitem Flandriæ, præ-
lio cum ipſis certare non dubitauit, tantaque felicitate pu-
gnauit, vt fugato Imperatore, Comitem Damarouiæ & Comi-
te Ferrantem Flandriæ, captiuos Pariſios adduxerit.

Cùm regnaſſet annis 43. moritur
anno 1223. ſitus eſt apud S.
Dionyſium.

M LVDO-

LVDOVICVS VIII. REX FRANCO-
rum XLIII. regnauit annis III.

LVDOVICVS EIVS NOMINIS OCTAVVS CORO-
natus Rex Francorum, anno 122[illegible] Viuo etiamnum Patre ſuo, armis [illegible] multa a Rege Angliæ, coegit eum etiam ſoluere obſi-
dionem Arcis de la Roche au moine, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vt totam ditionem [illegible], ea [illegible] in [illegible] poteſtatem redegerit. Non multò poſt Angli [illegible]

tes à Rege ſuo Ioanne, acciuerũt hunc Ludouicum, promittentes illi Regnum Angliæ. Traiciens igitur Ludouicus trans mare, valido inſtructus exercitu, peruenit Londinum vſque, verum perfidiam Anglorum pertæſus, qui multis, iiſq; vaniſſimis promiſſis, ipſum ludificârant, reuertitur in Franciam. Initio regni ſui, prodiit vir quidam incognitus, adeò ſimilis Balduino Comiti Flandriæ, (qui iam diu perierat bello vltramarino, vt facile perſuaſerit Flandris, ſe eſſe Comitem Balduinum ex Aſia reuerſum, filia verò Comitis præmortui, omnino negans eum eſſe patrem ſuum, rem omnem transſcribit Regi Ludouico, illius implorans opem, contra hunc Pſeudocomitem. Rex igitur hominem Peronam ad ſe euocat, diligentique habita interrogatione, dolus nequitiaque detegitur, vnde poſt varia tormenta, juſſu Regis, rogantéque Flandriæ Comitiſſa, ſtrangulatur. Circâ hæc tempora Rex Ludouicus venit ad mutua colloquia, cum Imperatore Federico, renouatque antiqua Germanorum Gallorumque fœdera. Deinde ducit exercitum ad vrbem Auenionem, quam captam diruit, ciueſque mulctat, eò quòd Albigenſium (qui hæretici habebantur) opinionem ſecuti fuerant. Ex vxore ſua habuit filios ſex, duaſque filias, maior natu Philippus infans, moritur, ſecundo genitus fuit S. Ludouicus, qui patri in regno ſucceſſit: Tertius Robertus Comes Arteſiæ, Quartus Alphonſus Comes Pictauienſis, Quintus, Carolus Comes Andegauenſis, & Prouinciæ, pòſt etiam Rex Siciliæ, Sextus, Ioannes, qui moritur etiam Infans. Cùm regnaſſet annis tribus, moritur Monpeuſieri anno 1226. Iacet apud S. Dionyſium.

M 2 S. LVDO-

S. LVDOVICVS IX. REX FRANcorum XLIV. regnauit annis XLIV.

SANCTVS LVDOVICVS, EIVS NOMINIS NONVS ſucceſſit in regno Francorum anno 1227. mortuo patre Ludouico octauo, qui teſtamento reliquerat, filiorum [illegible] Tu-tricem, Blancam vxorem, quam tum aliquæ ex nobilitate [illegible] ferentes, ſumpſerant arma, contra eam grauiter tulere. Verùm Regina omnes eorum conatus conſtantia, prudentiaque

ſeda-

[illegible] tanta enim celeritate, diligentiaque, ab ea eſt [illegible] obuiam incurſionibus Anglorum, qui in continentem, turbandæ Galliæ cauſa, traiecerant, vt facta cum iis pace, magnam gloriam, & gratiam apud omnes conſecuta ſit. Pax autem cum Anglis hic conditionibus confecta fuit. Rex Anglus poſſideat Aquitaniam, iure beneficiario Regis Francorum, renunciet omnibus iuribus, ab ſe [illegible] prætenſis in Prouinciis, Normannia Ponthieu, le Maine, & Poictou. S. Ludouicus preſente pecunia emit à Venetis, coronam ſpineam, & alias multas ſanctorum reliquias, quas omnes Pariſios, in Cappellam ſanctam deferri curauit. Cùm frueretur cum Anglis pace, nihil antiquius habuit, quàm religionis cultum, quibuſcunque poſſet modis augere, ſplendidioremque reddere, extructis paſſim multis Oratoriis, opulentiſque ea reditibus ditans. Scholas publicas multas erexit, inter eas Collegium Sorbonæ in vrbe Pariſiorum. Anno regni ſui 23. comitatus fratribus ſuis, multiſque ex Gallica nobilitate primariis viris, conſcenſis nauibus, animo recuperandi regnum Hieroſolymitanum, primo aduentu ſuo expugnat Damiatam, vbi reficiendi exercitus cauſa, ad aliquot dies commoratus, hinc cũ vlteriora peteret, à Sultano Ægypti [illegible] proſtrato Chriſtianorum exercitu Regem capit. Reſtituta autem vrbe Damiata, ſolutoque magno auri pondere, liberatur. Dum Rex captiuus detinetur, magna multitudo paſtorum, prætextu ſacri belli, in Francia co[illegible]it, qui omnia vndique diſ[illegible], raptoque viuentes, infinita per Franciam damna dederunt, [illegible] tamen profligati diſperſique ab Aurelienſibus & Biturigibus. Rex [illegible] in Franciam [illegible], [illegible], aliaque ſcelerata [illegible] hominibus, [illegible], multiſque aliis, tam pie, quàm [illegible] ſpectantibus, [illegible] ſuis filiis comitatus, [illegible] in Africam [illegible], expugnata primo aduentu vrbe Carthagine, [illegible] in vrbe Tunetana [illegible], moritur, anno 1270. regni ſui 44. Corpus eius relatum in Franciam, apud S. Dionyſium [illegible].

PHILIPPVS III. REX FRANCORVM XLV. regnauit annis XIII.

PHILIPPVS, EIVS NOMINIS TERTIVS, IN Caſtris Tunetanis ſalutatur Rex Francorum, mortuo patre ſuo S. Ludouico, anno 1270. Quo tempore aduenerat in Africam, [illegible] Carolus Rex Siciliæ [illegible] Rege Philippo [illegible], Regẽ Tunetanum [illegible] aggrediuntur, deleto que eius exercitu, ipſum Regem capiunt.

capiunt. Verum graſſantibus in Chriſtianorum caſtris contagioſis morbis, conſcendunt naues, repetentes Galliam, delati verò in altum, obortis aduerſis ventorum tempeſtatibus, naufragium octodecim onerariarum nauium patiuntur, quatuor hominum millibus ſubmerſis. Reuerſus Philippus in patriam, pacifici Principis officio functus eſt, ſi quid vſpiam inter vicinos Principes [illegible] diſcordiarum ortum eſſet, qua poterat diligentia componens. Ipſo etiam intercedente, inter Venetos Genuenſeſque induciæ quinquennales factæ ſunt. Ipſo etiam auctore, diſſidium illud Græcæ, Latinęque Eccleſiæ de Spiritu ſancto, in Concilio Lugdunenſi, ſopitum fuit. Suſcepit etiam Patrocinium Ioannæ Regis Henrici Nauarræi, præmortui vnicæ filiæ. Ex priore vxore ſua Iſabella Arragonia habuit filios tres, nempe Ludouicum, Philippum pulchrum, & Carolum Valeſium, à quo originem ducunt illi, qui hodie in Gallia rerum potiuntur, Reges. Secunda ſua vxor fuit Maria Brabantica quę falſo accuſata fuit, filio [illegible] maiori, procuraſſe mortem. Tulit eam filij mortem Rex [illegible] impatienti animo, vt duos Epiſcopos, ad Beguinam quandam diuinatricem miſerit, expiſcandæ causâ veritatis, ſed res tota euanuit. Paulò poſt Petrus Broche Regis cubicularius ſtrangulatur, tum quòd Reginam falsò accuſaſſet: tum etiam, quòd auertiſſe regiam pecuniam diceretur, accedebat ad hæc, quòd cum Rege Caſtiliæ, Regis ſui conſilia communicaſſet. Anno 1281. in Sicilia ad pulſum campanæ veſpertinæ, occiduntur omnes Galli præſidiarij. Tulit hanc oppreſſionem Carolus Patruus Regis, [illegible] animo, vindictæ, & [illegible] etiam Siciliæ cupiditate incenſus, [illegible] cum Petro Arragonio, occiſionis illius auctore, qui non multò poſt, à Gallo [illegible] occiditur. Tandem Rex, expugnatis [illegible] & Gerunda vrbibus, in Galliam [illegible] moritur Perpiniani, anno 1285. Sepultus apud S. Dionyſium.

PHILIP-

PHILIPPVS IV. REX FRANCOrum XLVI. regnauit annis XXVIII.

PHILIPPVS PVLCHER, EIVS NOMINIS QVARTVS, coronatur Francorum Rex anno 1286. Duxit in Vxorem Ioannam, Hæredem regni Nauarræ, quæ illi peperit filios tres nempe Ludouicum Hutin, Philippum longum, & Carolum pulchrum, (qui ſinguli, vnus poſt alium, facti ſunt Reges) & filiam vnam, nomine Iſabellam, quæ nupta fuit Eduardo, eius nominis ſecundo,

ſecundo Angliæ Regi. Initio regni ſui juſſit extrui Pariſijs regiũ Palatium. Carolus Valeſius, Regis frater, ducto in Aquitaniam exercitu contra Anglos, qui contra fœderis conditiones feciſſe dicebantur, eripuit ijs Burdegalam vrbem primariam, magnamq; Aquitaniæ partem. Rex Anglus, quò illatam injuriam facilius vindicare poſſet, init fœdus cum Imperatore Adolpho, perſuaſitque etiam Guy Flandriæ Comiti, partes Regis Francorum deſerere, quæ defectio dedit occaſionem illi quindecim annorum bello, quod Galli cum Flandris geſſerunt, quo bello ipſe Comes Guy, vnà cum duobus ſuis filijs in Regis Francorum poteſtatem deuenit. Rexq; deinde præcipuas Flandriæ vrbes præſidio impoſito retinuit, Flandri id ægre ferentes animo, non ita multò pòſt, præſidiarios moleſtijs ſuis oppreſſos, necauerunt. Rex intellecta Flandrorum defectione, duxit exercitum ad vrbem Cortracum. Neque verò Flandri deficiunt animo, progreſſique Gallis obuiam, cum ijs confligunt, ex hacque maiore exercitus parte, inter eos Comitibus Artenæ, Neſle, & S. Pauli, victoria potiuntur. Rex hoc incommodo accepto, irritatus magis quam fractus, redintegratis viribus Flandros aggreſſus prope montem de pouille, occidit ex ijs ad triginta millia, qua calamitate Flandri perculſi, pacem à Rege orant, quę ipſis conceſſa, mulctæ tamen nomine ducenta ſcutorum millia ſoluere juſſi. Circa hæc tempora Papa Bonifacius Regi Gallorum, neſcio qua de cauſa iratus, eum excommunicat, Regnumque eius dat Alberto Imperatori, ſuadetque vt armis illud inuadat. Imperator verò injuſtiſſimam Papæ donationem irridens, nihil quicquam hoſtile in regem Franciæ machinatus eſt. Abſoluitur deinde Rex a Papa Benedicto, illo, qui ſedem Papalem tranſtulit è Roma Auenionem, vbi permanſit per annos 70.

Rex Philippus cum eſſet Fontana bleau natiuitatis ſuæ loco, moritur anno 1313. regni ſui anno 28. ſepultus apud S. Dionyſium.

LVDOVICVS X. REX FRANCO-
rum XLVII. regnauit annis II.

LVDOVICVS HVTIN, EIVS NOMINIS DECIMVS, iam ante Nauarræ Rex (mortua matre ſua Ioanna Nauarræa) coronatur Francorum Rex anno 1314. Initio ſui regni conceſſit Iudæis liberum in regnum ſuum reditum. Hinc mederi cupiens litigantium moleſtiis, immodiciſque procraſtinationibus in cauſis appellantium, ſtatuit ſuos Iudices a latere debere aſſidue in palatio

Pariſino

Pariſino reſidere. Hoc tempore Enguerrantus de Marigny, Comes Longeuillanus Regij ærarij præfectus a Ioanne Hauule, (juſſu Caroli Valeſij Regis patrui) peculatus accuſatur, eò quòd interuertiſſet, ſibique retinuiſſet triginta ducatorũ millia, quæ Rex Papæ mitti juſſerat, deinde dicebatur accepiſſe quadraginta mille libras, ex iis decimis, quas Papa permiſerat exigi, de bonis Eccleſiaſticis. Nihilominus Rex ne tot quidem enormibus accuſationibus moueri potuit, vt de eo quid acerbius ſtatueretur. Verùm cùm intellexiſſet, vxorem dicti de Marigny, juſſiſſe ſibi à quodam magico, imaginem ex cera fingi, qua ſtatuerat, additis magicis carminibus, Regi vitam eripere, hac re, Regis animus exacerbatur, illico mandat, intentatam litem examinari, remque ad finem perduci, Vnde condemnatus de patibulo ſuſpenditur, ſtatua verò eius quæ ſupra palatij nouiter extructi portam, poſita fuerat, deijcitur. Ipſe quoque magicus, qui imaginem ceream fingendam ſuſceperat, ſuſpendio vitam finit. Hoc tempore Rhodus Turcis, ab Equitibus Ioannitis, eripitur. Rex animaduertens Robertum Flandriæ Comitem pactis in fœdere conditionibus ſtare nolle, duxit exercitum verſus vrbem Cortracum, animo eum domandi, ſed intempeſtiuis, continuiſque pluuijs, expeditio hæc euanuit. Nihilominus Flandri, metuentes ne primo quoque tempore, Rex bellum redintegraret, conuenerunt cum eo, qua ipſe conditione, voluit. Ludouicus Hutin, duas habuit vxores, ex quarum prima, (quæ ſoror erat Roberti Burgundiæ Ducis) natæ ſunt illi filiæ duæ quarum prima Ioanna nupſit Comiti de Dreux, de quo deſcenderunt Reges Nauarræi, ſecunda Blanca dicta, nupſit Philippo Valeſio. Secundam vxorem moriens, reliquit grauidam, quæ deinde peperit filium, qui intra octiduum mortuus eſt. Hutin cum regnaſſet menſes 18. moritur in ſylua Vincennis, anno 1316, ſepelitur apud S. Dionyſium.

PHILIPPVS V. REX FRANCORVM XLVIII. regnauit annis VI.

PHILIPPVS LONGVS, EIVS NOMINIS QVINTVS, ſucceſſit fratri ſuo Ludouico Hutin, anno 1316. Mota fuit illi lis de regni poſſeſſione à Duce Burgundiæ, aſſerens legitimam regni hæredem filiam Hutini, vxorem Philippi Comitis Deuroix, Regis Nauarræ. Verùm ex præſcripto legum Salicarum, vanæ fuere Allegationes Ducis Burgundiæ. Philippus habuit

tres

tres filias, quarum prima Ioanna nupta fuit Odoni Burgundiæ Duci, Secunda nupſit Ludouico Comiti Auguſtinemetum, hodie Neuers, poſtea etiam Flandriæ ex quo matrimonio nata eſt Margareta illa, quæ poſtea nupſit Philippo Audaci, filio Regis Ioannis, Ducis Burgundiæ, & Flandriæ Comitis. Tertia nupſit Delphino Viennenſi, his matrimonijs inter iſtos Principes facta pax, fœderaque inita. Sub hoc Rege orta eſt peſtis per totam Galliam, ex veneno corruptis puteis & fontibus à lepra infectis, (ad id à Iudæis mercede conductis,) cuius nefarij facinoris aliquot rei, poſtea capiti extremis affecti ſunt ſupplicijs. Eademq; de cauſa fuêre in carcere a Vitry en Partois quadraginta Iudæi detenti: qui, ne Chriſtianorum manibus vitam amitterent, ſeſe mutuò occiderunt: quorum cadauera deinde exuſta fuêre. Rex permiſit etiam propinquis Enguerranti ærarij præfecti, (quem predeceſſor ſuſpendi juſſerat) cadauer tollere, ſepelireque apud Carthuſianos, quod poſtea relatum eſt ad S. Mariam deſcouis. Eodem tempore Rex voluit neſcio quid inſoliti tributi exigere, verùm non potuit ſubditorum ſuorum conſenſum impetrare: Vnde, ne tumultus forte hinc orirentur, petere deſtitit. Hinc cùm applicaſſet animum rebus regni ſui politicis ordinandis, maximè quantum ad menſuras ponderaque attineret, quæ in omnibus ſuis ditionibus æqualia inſtituere cogitarat, dumque his intentus eſt, moritur anno regni ſui quinto ſalutis humanæ anno 1320, nullo relicto hærede maſculo.

CAROLVS IV. REX FRANcorum XLIX. regnauit annis VII.

CAROLVS, EIVS NOMINIS QVARTVS, Philippi longi frater, ſucceſſit illi anno 1321. Strangulatur hoc tempore Pariſiis, quidam Iordanus nomine, patria Nemiure, qui duxerat in vxorem Papæ Ioannis neptem, propter multa enormia ab ipſo commiſſa [illegible]. Maximè autem, quod Curſorem Regium, qui ad eum mandatum deferebat, [illegible] ipſiuſmet Curſoris

ſotis pædo, occiderat. Fuit Rex iſte Iuſtitiæ patronus acerrimus, ſeuere ſceleratos homines puniens, vnde æquitatis cultor habitus eximius. Fuit Regum Francorum primus, qui conceſſerat Papę decimarum partem, in ſumptus belli illius, quod gerebatur cum Imperatore Ludouico Bauaro, Romanæ Eccleſiæ declarato hoſte. Interim orta fuit diſſenſio, inter Angliæ & Francię Reges. Anglorum enim Rex eripuerat Gallis in Gaſconia certa Caſtella, qui tamen à Carolo Valeſio Regis fratre, tanta vi reiectus fuit, vt etiam Anglum maiore Aquitaniæ parte, exuerit. Iſabella Regis ſoror, quæ nupta fuerat Regi Angliæ, venit hoc tempore in Franciam vna cum ſuo filio, conquerens de marito ſuo Eduardo, quod omnia regni munera pro arbitrio nefarij hominis Hugonis Oeconomi, diſtribuerentur. Ipſa verò deſpectu haberetur. Rex Carolus ſororem conſolatus, adiunctoque illi Ioanne de Henault, viro militaris artis peritiſſimo, qui eam in Angliam reduceret. Ioannes igitur traiecto mari, magno numeroſoque exercitu, adiutus etiam ab Angliæ aliquot principibus, quos Regina in ſuas partes pertraxerat, eò rem deduxit, vt Rex Eduardus captus, cuſtodiaque fratris Ducis Denclaſtre (quem rex capite punierat) clauſus, ſeruatusque ſit, quoad vitam finijt. Filius eius coronatur Angliæ Rex, agnoſcitque Regem Galliarum Dominum ſuperiorem, eorum, quæ Angli in Francia poſſidebant. Circa hæc tempora Rex repudiat vxorem ſuam Blancam, quam diu captiuam in arce Gallart detinuerat, propter commiſſum adulterium. Ducit deinde ſecundam vxorem, Mariam Lucelburgenſem, qua breui poſt tempore mortua, permiſſu Papæ, ducit Petri filii Comitis Deureux filiam Ioannam tertiam vxorem. Cum regnaſſet annis 7. mortuus in ſylua Vincennia, anno 1327. ſepultus apud S. Dionyſium.

PHILIP-

PHILIPPVS VI. VALESIVS, REX Francorum L. regnauit annis XXIII.

PHILIPPVS VALESIVS, EIVS NOMINIS SEXTVS, agnatus proximus præmortui Regis, de præſcripto legum Salicarum, quæ non admittunt fœminam ad Regnum Franciam, excluſo Edoardo Angliæ Rege, præmortuorum Regum ex ſorore Nepote, coronatus Rex anno 1328. Non multò poſt Rex [illegible] cum Flandris prælio, eò quòd defecerant à Comite ſuo, Regis feudatario,

feudatario, deuictos eos redegit ſub obedientiam ſui Comitis. Reuerſus in Franciam, pronunciat ſententiam pro Eccleſiaſticis in cauſa iuriſdictionis temporalis, neglectis à Secretario ſuo Petro de Goignet, adductis rationibus: aiebat enim Secretarius, Regis imperio in ſuos non parum detrimentum inferri, ſi epiſcopis conceſſa ſit iuriſdictio temporalis. Præſtitit etiam hoc tempore Rex Angliæ Eduardus iuramentum fidelitatis Regi Gallorum, quantum ad poſſeſſionem earum ditionum, quas in Francia poſſidebat. Sed Rex Eduardus non multò pòſt dati iuramenti oblitus, adiutus à Flandris, denuo à Comite ſuo deficientibus, Regi Galliæ bellum mouet, deſumptis etiam titulo inſignijsque Regis Gallorum, cuius claſſem paulò pòſt, prope leſcluſe vincit. Neque vllæ vnquã ſatis firmæ induciæ inter eos fieri potuere, ſemper enim in bellum deſierunt. Itaque congreſſi ſunt campeſtri prælio non longe à Crecy, in quo Rex Francorum, amiſſis ex prima nobilitate quàm plurimis, ſuperatur. Vnde vrbs Caletum deſtituta præſidijs, auxiliorumque ſpe ſublata, in poteſtatem Anglorum deuenit, qui eam retinuerunt ad annum vſque 1558. Factis ſolum inducijs inter iſtos Reges, Philippus recuperat Delphinatum, ea tamen conditione, vt filius Regis natu maior, ſemper in illius poſſeſſionem mitteretur. Ab hoc Rege Gallis varia nouaque impoſita tributa fuere. Philippus duxit duas vxores, ex quarum prima habuit tres liberos, nempe Ioannem, qui Patri in regno ſucceſſit, Philippum Ducem Aurelienſem, & Mariam, quę nupſit Brabantiæ Duci. Secunda eius vxor fuit Blanca, filia Ludouici Hutini, quam moriens reliquit prægnantem. Anno 1349. anno ſui regni vigeſimo ſecundo. Iacet apud S. Dioniſium.

IOANNES I. REX FRANCOrum LI. regnauit annis XIV.

IOANNES, EIVS NOMINIS PRIMVS, FILIVS PHIlippi Valeſij, coronatur Francorum Rex anno 1350. Initio regni ſui, inſtituit ordinem equitum de ſtella. Rex Nauarræ, gener ſuus, mouens illi litem de Comitatu Campaniæ, & Regi ſuſpectus de appetendo regno, ideoque [illegible] captum carcere [illegible], vnde Captiui Regis frater, Philippus, Anglis [illegible] [illegible] Aquitaniam,

Aquitaniam, quibus Rex Ioannes, exercitu instructo, obuiam
processit. Cumque Angli rem transigere cuperent, essentque à
Gallis reiecti, declinarunt nonnihil de publica via, incluseruntque se
sylua vepribus impedita, eamque muniuerunt, tantamque sagit-
tarum vim, in Gallos eos insequentes, & oppugnantes, emiserunt,
vt exercitus maiore parte vulnerata, facta eruptione, Regis copi-
as in fugam coniecerint, Regem multosque cum eo, ex prima no-
bilitate captiuos in Angliam auexerint, belli Duce, Principe de
Galles. Dum Rex in Anglia captiuus detinetur, Parisienses, rege
Nauarræ de carcere educto, omnia tumultibus miſcent, monetæ
regiæ inter alia, recenter factæ, valorem criminantes, creatoque
Nauarro Rege duce ſeditionis, ſacra prophanis miſcuêre, Fran-
ciæque tranquillitatem perturbarunt. Tumultus huius instiga-
tores fuere Epiſcopus de Laon, & Stephanus Marcellus merca-
torum præpoſitus, qui armata ſeditioſorum magna multitudine,
multis paſſim cædibus perpetratis, inuaſit palatium, occiſis duo-
bus regni Mareſchalcis, qui in Delphini cubiculum confuge-
rant. Ipſe etiam Delphinus, quò vitam ſuam ab ijs redimeret,
coactus fuit mutare veſtis ſuæ colorem in Pariſienſis vrbis colo-
rem, rubeum nempe Laſuriumque. Tandem verò Marcello ne-
cato, Carolus Delphinus, regni adminiſtrationem, etiam inuitis
Nauarræis, adipiſcitur, in qua ſe tanta prudentia dexteritateque
geſſit, vt facta cum Anglis pace, Patrem carcere liberauerit, datis
tamen multis in Francia ditionibus, vnâ cum trecentis ducatorũ
millibus, Acceptis obſidibus. Angli Regem Ioannem in Fran-
ciam demiſerunt, qui dum, liberandorum cauſa obſidum, in
Angliam reuertitur, moritur anno 1363. cum re-
gnaſſet annos 13. Corpus eius fuit relatum
apud S. Dionyſium.

CAROLVS V REX FRANCOrum LII. regnauit annis XVII.

CAROLVS, EIVS NOMINIS QVINTVS, SVCCESSIT patri suo Ioanni, in regno Francorum, anno 1364. Rex bello felix, recuperauit enim fere omnia ea, quæ patri ab Anglis capta fuerant, Quum vnus Princeps de Galles, Regis Angliæ filius, bello Gallico [illegible], ſumma vi contra [illegible]. Hunc Carolus poſſeſſione multarum ditionum exuit, nempe, Aquitania [illegible] Xaintogne,

Xainctogne, Poictou, Perigort, Quercy & Limoſin, in fines Burdegalenſium diſcedere compulit. Per Duces etiam Andegauenſium, Burgundiæ & Borboniæ, reiecto Roberto Canol, qui ex vrbe Caleto egreſſus, Principi ſuo auxilia adducens, multa paſſim per Galliam Villas Caſtellaque incendit, non potuit tamen ſe coniungere ſuo Principi de Galles. Eaque de cauſa magna pars Galliæ, Anglis erepta fuit: Qui non multò pòſt Caleto egreſſi exercitu triginta mille hominum, Duce de Lanclaſtre Imperatore, omnia populantes, amiſſa recuperare tentarunt. Verùm tanta iis diligentia obuiam eſt itum, vt niſi maturè fuga ſibi conſuluiſſent, ne vnus quidem euaſurus videretur. Aſſiduis iſtis bellis, exhauſto ærario, neceſſe fuit Regi, noua ſubditis imponere tributa, ſalisque quoque & vini exigere vectigalia, Gabelle vocata. Alias Rex pius, iuſtitiæque Patronus præclarus, non ſemel viſus aſtare ciuilium cauſarum Iudicibus, quo eâ ſua præſentia populo patrocinaretur. Iuſſu etiam ſuo Biblia, aliique ſacri libri, in Gallicam linguam transferuntur. Terulpinos etiam nouæ ſectæ, fratrum terræ pauperum inuentores aboleuit: exuſtis eorum libris, & cæremonialibus. Papa Gregorius tranſtulit hoc tempore ſedem papalem ab Auenione, Romam. Rex cùm feliciter regnaſſet annis 17 moritur anno 1380. relinquens ſuperſtites ex vxore ſua Ioanna Burbonia tres liberos, nempe Carolum, qui patri in regno ſucceſſit, Ludouicum Comitem Turronum, pòſt etiam Ducem Aurelienſem, & filiam vnam Catharinam. Ludouicus Dux Aurelienſis, duxit in vxorem Valentinam, filiam Galeacij Ducis Mediolanenſis, vnde originem ducunt Nobiliſſimæ familiæ Aurelianenſis & Engoleſmenſes, ex qua familia fuit Franciſcus, eius nominis primus, Francorum Rex.

CAROLVS VI. REX FRANCO-
rum LIII. regnauit annis XLII.

CAROLVS, EIVS NOMINIS SEXTVS, SVCCESSIT patri ſuo in regno Francorum anno 1380. natus annos [illegible] [illegible] eaque de cauſa regnum adminiſtratum à Ducibus Borbonia & Burgundiæ tutoribus. Ludouicus verò, Dux Andegauenſis, nomen obtinuit Gubernatoris, regiamque Gazam accepit, decem & octo ducatorum millionum, quam [illegible],

cum

cùm paucis menſibus expendiſſet, aut verius diſſipaſſet, populúmq; nouis exactionibus exugeret, cauſam dedit tumultus, diſſenſioniſque ciuilis, quæ à Pariſienſibus cœpta per reliquas regni vrbes peruaſit. Pariſienſes enim areptis armis, omnes regis miniſtros, exigendis tributis deſtinatos, occidunt, quorum exemplum ſecuti tantò ciues Rhotomagenſes & Ambiani. Pariſienſes verò non diu impune tulerunt, ſeueriſſimè puniti. Cum Tutores (qui bello Flandrico occupati fuerant) parta à Roſebeck de Flandris victoria, Pariſios rediere. Trecenti enim capitali ſupplicio affecti, reliqui medietate bonorum mulctati, rebellionem luerunt. Aboliti etiam Scabini præfectusque Mercatorum, per quinquennium. Nobiles etiam populique pars magna, Auerniæ, Limoſini & Pictauii, qui ſumptis armis, in Eccleſiaſticos graſſati fuerunt, ſeuerè etiam à Duce Berrenſi puniti fuere. Rex non ita multò poſt, cùm vellet vlciſci iniuriam, à Domino de Craon, Duceque Britanniæ, regni ſui Coneſtablio Oliuerio Cliſonio illatam, profectus in Britanniam, phreneſi correptus fuit, Vnde ea expeditio omittitur, Regnumque denuo per Principes agnatos regitur. Inter quos ſuper tractanda pecunia orta diſſenſione, in duas factiones diſceſſerunt, nempe, Aurelienſem & Burgundiacam. vnde cædes, direptioneſque inſecutæ fuere, maximè autem à lanionibus Pariſienſibus, qui partes Ducis Burgundici ſequebantur, quibus adiutus Dux Burgundus, de nocte Ducem Aurelienſem aggreſſus, opprimit. Hinc orta bella ciuilia, magno totius Galliæ detrimento. Nam dum Galli inter ſe ciuilia odia exercent, Angli Normandiæ partem magnam inuadunt, prælioque ad Azincourt victores, capiunt Duces [illegible] & [illegible], ita vt Gallia rapientibus prædæ facta ſit. Duce Burgundo in ponte de monte reaux occiſo, eius filius Philippus accerſit Anglos, quorum Regi [illegible] Galliæ [illegible], ſpe matrimonij futuri inter eum & filiam Regis Caroli, qui moritur anno 1422. cùm regnaſſet annis 42.

CAROLVS VII. REX FRANCOrum LIV. regnauit annis XXXIX.

CAROLVS, EIVS NOMINIS SEPTIMVS, CORONAtur Francorum Rex, anno 1422, nulla habita ratione ſponſaliorum, quæ inter Henricum Angliæ Regem & Catharinã ſororem Regis, contracta iam antea fuerunt. Angli enim vt e contractis ſponſalibus, ad ſuum Regem Francorum regnum ſpectare aſſerebant, eoque nomine Dux de Betfort, Regis Angliæ auunculus,

cuius, Regni maiorem partem obtinebat, Ita vt Regis ſui nomine Edicta publicarentur, monetaque cuderetur. Carolo verò reliqui ferè nihil fuit, præter ditiones, Pictauienſem & Berrienſem, Ita vt Angli per irriſionem eum vocarent, Regem Biturigum. Obtinuit nihilominus etiam vrbem Aurelium, quam Angli cum obſediſſent, infecta re, ſoluere obſidionem, magno ſuo detrimento coacti fuere, nauantibus Regi fidelem operam, multis militaribus viris, inter quos præ cæteris claruére D. Ioannes Aurelienſis nothus, item Dominus de la Hire, & de Poton, fuit etiam in eorum caſtris virgo quædam, Ioanna dicta, tanta animoſitate arma tractans, vt ſtabiliendo Caroli Regno, eijciendiſque Francia Anglis, eam cœlitus demiſſam, vulgò crederetur. Fuit etiam Rex Carolus, (poſt deuictos, prope Patay de Beauſſe Anglos, recuperatiſque aliquot vrbes) deducente hac virgine, in vrbe Remenſi coronatus. Quo tempore Angli, ſuum etiam Regem Pariſijs coronarunt, atque non longo poſt tempore, expugnant vrbem Rothomagum, inibique captam eam, de qua ſupra dictum eſt virginem, exurunt. Hinc Philippus Burgundiæ dux Regi Carolo, deſertis Anglis, reconciliatus, occaſionem dedit vrbis Pariſiorum recuperandæ, anno 1436. abolitæque factiones illæ non ante multos annos excitatæ inter Duces Aurelienſem & Burgundũ. Induciæ tum, cum Anglis factæ ſoluuntur, Rexque Carolus recuperat Normanniam, facto hinc prælio à Fremigij & Baſtillon, ſuperatiſque Anglis, eripit illis etiam Aquitaniam, occiſo eorũ Duce Talbotto, Adeo vt Anglis nihil remanſerit in Francia, præter vrbem Caletum, anno 1446. Rex cum regnum ſuum pace firmaſſet, regnaſſetq; annis 30. vitam cum morte commutat Melioduni, anno Chriſti 1460. ſepultus apud S. Dionyſium.

LVDOVICVS II. REX FRANCOrum LV. regnauit annis XXII.

LVDOVICVS, EIVS NOMINIS VNDECIMVS Qui ſuperſtite patre, quaſi exul, agebat apud Burgundiæ Ducem agnatum ſuum, audita Patris morte, deducente hoc Duce, regreditur in Franciam, coronaturque Rex in Vrbe Remenſi, anno 1461. Initio regni ſui, deuenit ad mutua colloquia, cum Rege Hiſpano, oppigneratoſque tum Comitatus de Roſſillon Regi

Franciæ

Franciæ fuit. vnde poſt varij tumultus orti ſunt. Miniſtros domeſticos, quorum fidelitate erga Patrem vſus fuerat, omnes loco mouit, in eorum locum, vilis conditionis hominibus introductis, quæ res animos nobilium ita exacerbauit, vt ſumptis armis, pertracto in ſuas partes Regis fratre Carolo, bono Reipublicæ, vt ipſi iactabant, Regi bellum intulerint, facto prope Montelerium, prælio Regem ſuperarunt, factionis duce Carolo Burgundo. Rex diſſimulata iniuria, reſtituit in priſtinam dignitatem, omnes eos quos loco mouerat. Paulò poſt Carolus Burgundus, mortuo patre ſuo, fit Burgundiæ Dux, Hinc nactus Regem Peronæ, inuitum quodammodo, vnà ſecum, ad expugnationem Vrbis Leodij, [illegible] compulit. Qua expugnata, Rex reuerſus in Franciam, inſtituit ordinem Equitum D. Michaelis, quo tempore Aquitaniæ Dux, frater Regis, veneno extinctus eſt. Carolus Burgundiæ Dux, id regis iuſſu conſilioque factum criminans, euocatis in continentem Anglis, Regi bellum mouet. Diligentia verò dexteritateque Regis ſopito bello, factis etiam cum Carolo Duce induciis, eoque non multò poſt, prælio contra Heluetios prope Nanceium commiſſo, occiſo, Rex recuperat Burgundiæ ducatum, Vrbes etiam Mondidier Peronam, Royam, & Amyens, earumque poſſeſſionem retinuit, (nequicquam reluctante Maximiliano Auſtriaco, qui filiam vnicam Ducis Caroli, in vxorem duxerat,) pax tamen inter eos facta, intercedente matrimonio Caroli Delphini cum Margarita Flandrica. Ab hoc tempore primum diſpoſiti ſunt equi celeres per Franciam, quos Poſtas vulgò vocamus. Ab hoc etiam Rege primum, Heluetijs annua ſtipendia data. Cum regnaſſet annis 23. extremoque ſupplicio affeciſſet Comitem S. Pauli, & Ducem de Nemours, moritur anno 1483. ſepultus apud S. Mariam de Clery.

CAROLVS VIII. REX FRANCORUM LVI. regnauit annis XIV.

CAROLVS, EIVS NOMINIS OCTAVVS, VNICVS Ludouici præmortui Regis filius, ſuccedit in regno Franciæ, anno 1484. natus annos quatuordecim. Vnde in Statuum conuentu Turonenſi ſtatutum fuit, ne quis ſubſtitueretur, qui Regni adminiſtrator, ſed vt negotia maioris ponderis, à Conſiliarijs ſub nomine Regis expedirentur. Ludouicus, Dux Aureliæ, adminiſtra-

miniſtrationem Regni ambiens, ægre tulit ſe ab ea excludi, nihil quo ad eam peruenire poſſet, intentatum relinquens. Hinc ſeceſſit in Britanniam, facto deinde prælio, apud S. Albinum, capitur ipſe, & belli ſuus ſocius Princeps Auraniç. Mox tamen liberatur interuentu vxoris ſuæ Iohannç, (quæ ſoror Regis erat) Rex repudiata Marguerita Flandrica, eaque ad fratrem ſuum Archiducem remiſſa, (cum quo ante paulo pacem fecerat, reſtituto illi Comitatu Arteſiæ) duxit Annam, Hæredem vnicam Regni Britannici, (licet Imperatori Maximiliano deſponſata fuiſſet) eoq; matrimonio Britannia Franciæ regno, vnita fuit. Reſtituit etiã, religione tactus, Regi Hiſpano Comitatum Ruſſinum. Ideo, cum domi omnia pacata videret, adiecit animum ad recuperationem Regni Neapolitani, quod ad eum ſpectare dicebatur, ex ſucceſſione Renati Regis Siciliæ, & Ducis Andegauenſis, quæ res illi ſucceſſit ex animi ſententia, vix enim ſtricto gladio, Regnum occupat, Rexque coronatur, Alphonſus enim Rex, eiuſque filius Ferdinandus, ne expectato quidem Gallorum aduentu, regno diſceſſerant. Rex conſtituto Regni Neapolitani Gubernatore, Gilberto Mompenſierio; reuertitur in Franciam. Verùm cùm perueniſſet ad Foronouum, tanta hoſtium multitudine clauſus fuit, vt etiam vitæ periculum non mediocre adierit. Tribus enim Romanorum, Venetorum, & Mediolanenſium, exercitibus, iter ipſi præcluſum erat, Rex verò hortatus ſuos, generoſo pectore, medias hoſtium Phalanges, magna hoſtium facta cæde, armatus perrumpit, euaditque in Galliam, eademque victoria, liberat Ducem Aurelienſem, Nouariæ obſeſſum, facta quoque pace cum Ludouico Mediolanenſium Duce. Audita hinc defectione Neapolitani regni, cumque regnaſſet annis 14. ſpectans in Vrbe Amboſia Nobiles, pilæ luſu ſeſe exercentes, improuiſa morte moritur, anno ſalutis humanæ 1497.

LVDOVICVS XII REX FRANCORUM LVII. regnauit annis XVII.

LVDOVICVS, EIVS NOMINIS DVODECIMVS, Regis præmortui agnatus proximus, ſucceſſit in regno Franciæ anno 1497. Initio regni ſui, offendens ærarium exhauſtum, pecuniæque indigens, Regni officia omnia (exceptis iudiciariis) auro venalia propoſuit; repudiata Ioanna, filia Ludouici vndecimi, duxit prædeceſſoris ſui relictam viduam, Annam Britannam. Inſo-

Inſtituto hinc Parlamento Rothomagi, Vniuerſitateque Pariſienſi reformata, ſuſcepit expeditionem tranſalpinam receptique Ducatum Mediolanenſem, & Genuam, Mediolanenſi Duce Ludouico capto, & in Galliam tranſmiſſo, qui in carcere poſt moritur. Circa hæc tempora, pax facta inter Regem Rom. Archiducem, & Regem Hiſpaniæ, qui mox dominatu Gallos eripuit regnum Neapolitanum, quod denuo recuperârant, nequicquam indignante Rege Gallorum, à quo, hoc tempore Papæ reſtituitur Bononia, à Bentiuolis occupata. Domitis deinde Genuenſibus, Pauloque Nouo ſeditionis auctore, capitis punito, Venetos aggreſſus, non procul ab Agnadel, prælium cum iis committit, cepitque Imperatorem eorum, facileque eos deuiciſſet, niſi Papa (bellicoſus magis quam religioſus) accepti beneficij immemor, ad Venetos defeciſſet. Rex igitur mittit Gaſtonem Foxium cum iuſtis inſtructum copiis in Italiam, qui magna celeritate alpes tranſgreſſus, Bononiam occupat, prælioque prope Rauennam facto victor, dum fugientes hoſtes nimio ardore perſequitur, ab Hiſpanis occiditur. Quo nuncio modo accepto Papa proſcribit Regna Galliæ & Nauarræ, eaque occupantibus permittit. Eam nactus anſam Rex Hiſpanus, Regnum Nauarræ inuadit, Concitauit etiam Papa in Regem Franciæ, Anglos, Romanorum Regem, Venetos & Heluetios, à quibus Rex vno tempore diuerſis in locis oppugnatus fuit, ab Heluetiis circa Dijon, ab Anglis Terouanna expugnata. Euaſit tamen Rex feliciter, ex omnibus hiſce difficultatibus, cum Anglis etiam pacem facit, ducta Maria Regis Angliæ ſorore, in vxorem, cum qua cum ad tres menſes vixiſſet, moritur Pariſijs, anno 1514. cùm regnaſſet annis 17. Iacet apud S. Dionyſium.

FRAN-

FRANCISCVS I. REX FRANCOrum LVIII. regnauit annis XXXII.

FRANCISCVS, PRIMVS EIVS NOMINIS, Pr[illegible]mortui Regis [illegible] proximus, fit Rex Francorũ, anno [illegible] qui tantam cum [illegible], dignitateque [illegible] est, et [illegible] [illegible] fuerit, habet enim [illegible] omnibus, quæ regem decent ornatissimus. Instituit Parisijs collegium, in quo tres linguæ docerentur, reliquas quoque artes liberales, qua-

[illegible]

tum paſſim peſſum ierant, quaſi poſtliminio reuocatas, priſtinæ dignitati ſuæ reſtituit. Vnde meritò literarum reſtaurator, literatorumque Mecœnas vnicus appellatus fuit. Artis etiam militaris peritiſſimus, quod reipſa non ſemel oſtendit, deuictis Heluetijs, occupato Mediolano, captaque Fontarabia, depulſis à Galliæ ceruicibus, Anglorum, Imperatoriſque, numeroſiſſimis exercitibus. Tum Carolus V. Francofurti eligitur Germ. Imperator. Rex cum Heluetijs fœdus facit, ſoluta annua penſione, Papæ Leoni X. ſe reconciliat, abolita Pragmatica ſanctione, non ſine querela Eccleſiarum Gallicarum. Papa dimiſſis per Germaniam multis præconibus, pollicetur peccatorum remiſſionem ijs, qui, domo, patriaque relicta, cruce ſignati, in bellum contra Turcas proficiſcerentur. Martinus Lutherus eorum clamoribus excitatus, in Emiſſarios iſtos inuehitur, populoque technas Papæ detegit. Dux Borbonius à Rege Gallorum deficit ad Carolum Imperatorem, eiuſque exercitus in Italia factus Dux, Romam expugnat, ipſe, dum murum ſcandit, occiditur, Roma capitur diripiturque. Rex Francorum dum Mediolanenſem Ducatum recuperare ſtudet, Vrbem Papiam obſidet, ſub mœnibus vrbis, commiſſo cum Imperatoris exercitus ducibus prælio, capitur, & in Hiſpaniam auehitur anno 1524. Rhodus à Turcis expugnatur. In Hiſpania deinde tranſactum fuit, de liberando Rege captiuo, eodemque tempore pax inter eum & Imperatorē facta in Belgio, in vrbe Cameraco, anno 1535. Renato bello, Rex Sabaudiam, Pedemontanamque ditionem inuadit, Imperatorem prouincia excedere cogit. Induciæ decennales ſequuntur. Imperator per mediam Galliam proficiſcitur, ad ſedandos tumultus in Flandria, per ſuam abſentiam ortos, ijs ſopitis, bellum redintegratur, quod tamen poſt non multas incurſiones hinc inde factas, ſopitur, anno 1544. Quo tempore Angli occupārt Bononiam maritimam. Rex recuperandæ vrbis intentus, erectis circa eam aliquot caſtellis & propugnaculis, moritur à Rambouillet, Anno ſalutis humanæ 1546. cum regnaſſet annis 32. relictis duobus poſt ſe liberis, Henrico, qui ei in regnum ſucceſſit, & Margarita filia.

HENRICVS II. REX FRANCOrum LIX regnauit annis XIII.

HENRICVS, EIVS NOMINIS SECVNDVS, Coronatur Rex Francorum, die ſuo natali, nempe Martij menſis die vltimo, anno 1547. paternarum virtutum non minus, quam regnorum hæres. Initio regni ſui ſubuenit Scotis auxilio, contra Anglos, eoſque in Gallia aggreſſus, [illegible] ab iis occupatis, quædam [illegible] Bononiæ caſtella, expulſos in vrbem confugere coegit.

cogit, quam non multo poſt deditione cepit. Renouat etiam paternum fœdus cum Heluetijs. Anno 1552. euocatus ab aliquot Germaniæ Principibus, expeditionem in Germaniam ſuſcipit, occupata in tranſitu vrbe Mediomatricum, Lotharingiæ primaria. In reditu expugnat D'Amuillerium, Iuuium, Montmedium, & alia aliquot Caſtella, hoſtium tanquam receptacula. Papæ Iulio reconciliatus, Parmam, Mirandulamque, Italiæ vrbes liberat: Senenſibus, ab Hiſpanis ereptam, libertatem reſtituit. Imperator Carolus quintus Vrbem Mediomatricum obſidens, magna exercitus parte amiſſa, re infecta diſceſſit. Rex cœptis feliciter inſiſtens, capit Marienburgum, Bouinium & Dynantium vrbes, nequicquam reſiſtente Imperatore: qui magno militum numero amiſſo, circa Rentinum fugatur. Induciæ factæ, pauloque poſt, infractæ aliquot leuibus prœlijs, interfectæ. Tum Caroli Imperatoris filius, Hiſpaniæ Rex Philippus, Vrbem S. Quintinum obſidet, factoque prælio, occiſis Gallorum aliquot millibus, captis etiam, et primæ nobilitatis quam plurimis, expugnat & diripit. Rex Francorum, reſtauratis viribus, eripit Regi Philippo Vrbes Caletum, Guynetum, Hammum, & Comitatum Oyanum, inſtructiſque copijs hoſtibus obuiam progreditur, quorum apud Vrbem Ambianum caſtra videbantur. Vnde, æquato quaſi vtrinque damno pacis conditiones fuere initæ, intercedentibus connubijs Regis Philippi, cum filia natu maiore Henrici Regis, & Principis Pedemontani, cum ſorore vnica dicti Henrici Regis. Hinc omnia lætitiæ plena, per totam vrbem varia ſpectacula edita, omnium animi gaudio perfunduntur. Sed veriſsime, inuicem cedunt, dolor ac voluptas, vt ait Tragicus. Rex enim ipſe armatus decurrens, fruſto diſruptæ Lanceæ in oculum ictus, apud ſuos gaudia in dolorem mutauit, poſt paucos dies vitam finijt, Regni ſui anno 13 ſub menſe Iulij die 10. Anno ſalutis humanæ 1559.

FRANCISCVS II, REX FRANCOrum LX, regnauit annis II.

FRANCISCVS, EIVS NOMINIS SECVNDVS, Primogenitus Henrici Regis, anno ætatis ſuæ 16, coronatur Rex Francorum, anno 1559. Iam antea Scotiæ etiam Rex, ducta uxorem, vnica Iacobi Stuardi Scotorum Regis, filia, illiusque ergo, ante duos aut tres menſes, miſerat præſidium Gallicum, ſedandis tumultibus, religionis cauſâ, in Scotia ortis. Initio Regni ſui deducens

ducens ſororem ſuam, ad ducem Lotharingum, cui deſponſata fuerat, diuertenſque in vrbem Amboſiam, orta ſeditio, eò quòd adiunxerant ſe aliquot viri Nobiles, qui cuperent Regi offerre ſupplices libellos, ſuper negotio reformandæ religionis. Quod verò armati eò veniſſe dicerentur, repulſam patiuntur, affecti etiam ſupplicio [illegible] eorum nonnulli, die Martij 15. anno 1560. [illegible] [illegible], eorum cauſa, qui à Romana Eccleſia [illegible], [illegible] ſedata fuit. Hinc non multò poſt, cùm Rex eſſet in publico regni conuentu, in ſua amœniſſima ſede Fontanableau, offertur ei libellus, eorum nomine, qui reformatam religionem profitentur, liberum, tutumque religionis ſuæ exercitium rogantes, concedi ſibi etiam petebant Templa, aut aliquot alia accommoda loca, in quibus liceat palam, verbi diuini conciones audire, Sacramentaque adminiſtrare queant, vt ſic eorum fides hominibus innoteſcat, liberenturque tandem calumnijs iis, quibus paſſim falsò ſuggillarentur, quorum nihil tum impetrare potuerunt, reiecit tamen Rex eos ad Vniuerſi Regni ſtatus, quos breui conuocare ſtatuerat. Publicato etiam edicto, vt omnes & ſinguli Regni ſui ſubditi, pro ſe quiſque querelas, grauaminaque, eò deferrent, libereque proponerent, quibus omnibus, quantum æquitas iuſtitiaque paterentur, mederi ſe velle ſignificauit. Mandat etiam Prouinciarum præfectis, vt ſingulis ſuas ditiones diligenter obeant, & ſubueniant, ne quid Reſpub. detrimenti capiat. Nec ſtatuum Regni conuocatio, vllo pacto per tumultus excitatos retardaretur, [illegible]. Dum hæc aguntur, ex morbo etiam [illegible], in Vrbe Aurelianorum, [illegible] aures eius [illegible], [illegible] cum [illegible] menſes [illegible], die 5. Decembris, anno à Chriſto nato 1560.

Q i CARO-

CAROLVS IX. REX FRANCO-
rum LXI. regnauit annis XIII.

CAROLVS, EIVS NOMINIS NONVS, MORTVO Francisco Regi fratre [illegible], coronatur [illegible] Rex, anno [illegible] Maio. [illegible] Conuentu [illegible] [illegible], in vrbe Aurelianensi indicto. Vbi [illegible] [illegible] administrans regni. Regina [illegible] R[illegible] Nauarræ concessa est, donec Rex [illegible] [illegible] [illegible] declararet. Conuocatur etiam colloquium [illegible] [illegible]

Digitized by Google

morum Parlamenti, aliorumque ex tota Gallia doctorum viro-
rum, publicatumque Edictum anno 1562. menſe Ianuario, quo
concedebatur reformatam religionem profitentibus extra
vrbes exercere, a contrariæ opinionis hominibus non multò poſt
impeditum, Latrociniorum cædiumque vt [illegible] fuit, ſubſequente
ſanguinolento ciuili bello, cum [illegible]
perierunt, teterrima quæque facinora [illegible]
[illegible] prælium prope oppidum Druidum, [illegible] anno
1562. [illegible] tandem in obſidione Rhotomagenſi [illegible]
[illegible], Duce [illegible] Guiſio in obſidione Vrbis Aurelianorum [illegible]
[illegible] anno 1563. pax facta eſt, eodemque anno menſe
Martio [illegible] publicatumque edictum, quo [illegible]
[illegible] religionis, in multis Franciæ vrbibus, [illegible]
[illegible] Rex declaratur Maior [illegible] ſtratis [illegible] Regni [illegible]
[illegible], [illegible] Regni in Vrbe [illegible], [illegible],
publicum [illegible] ſpectantis, [illegible] quæ [illegible]
[illegible]. Vnde [illegible] illa pugna, inter Pari-
ſiorum Vrbem & S. Dionyſium anno 1567. die Nouem. In [illegible]
[illegible] Conneſtabilius Franciæ, [illegible], deſertur exercitus
[illegible] Regis fratrem Ducem Andegauenſem, [illegible]
[illegible] cum Admiraldo, Principeque Condæo,
[illegible] religionis [illegible], Imperatoribus confligit prope
[illegible] Condæus [illegible] occiditur. Admiraldus obſidet Picta-
uium, [illegible] obſidionem. [illegible] confligit cum [illegible]
[illegible] 1569. Anno deinde 1570. [illegible]
[illegible] anno 1572. menſe Auguſto [illegible] connubio
Regis Nauarræ cum Regis ſorore [illegible] perpetuam [illegible] pa-
cem [illegible] credebantur. [illegible] Admiraldus, Condæum,
[illegible] reformatæ religionis viri Nobiles [illegible] a Rege [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] fuerunt. [illegible]
[illegible] hic narrare ſuperfluum fuerit.
Carolus cum fuiſſet Rex [illegible] reliquit anno 1574.

HEN-

HENRICVS III. REX FRANCOrum LXII. regnauit annis.

HENRICVS, EIVS NOMINIS TERTIVS, DVX ANdegauenſis biennio ante à Polonis in Regem electus, & quum nunc intellecta fama ſui, Regis Caroli morte, cui ætate proximus erat, ideoque Regnum Francorum ſucceſſionis iure ad ſe ſpectare ſciret, re cum aliquot Poloniæ Proceribus communicata, ſignificauit ſibi neceſſario in Franciam proficiſcendum, cum regni poſſeſſio-

poſſeſſionem Regni, tum etiam confirmandæ in [illegible] præcipue cauſa: ſeque intra annũ, ad eos in Poloniã reuerſurũ promittens. Cum id reliqui duxiſſent iniquum fore, paucorum cum conſenſu regem diſcedere, qui, ad id, communi omnium conſentiente voto, accitus eſſet. Ipſe omnis moræ impatiens, conuocatione ſtatuum Poloniæ regni non expectata, comitatus domeſticis Gallis, intempeſta nocte, equorum velociſſimo curſu, ex Vrbe Poloniæ primaria Cracouia, euadit in Franciam, coronaturque Franciæ Rex anno 1574. Neque vero Francia, eius aduentu, optatam omnibusque votis expetitam pacem, conſequi potuit. Quin frater eius Dux Alenconius, cui tum olim prædeceſſor Rex Carolus cuſtodes poſuerat, vt quæ ageret, quibuſcum etiam loqueretur, ſcire poſſet, cum ab hoc nihil humanius ſe haberi videret, eo quòd exterorum hominum in Francia dominatum, magno Reipub. detrimento, Gallicæque Nobilitatis ſingulari præiudicio inoleſcentem, damnaret, cuſtodia feliciter euadit in ſuæ ditionis Vrbem Dreux, anno 1575. die 16. Septembris. Vnde ſtatim publico ſcripto Chriſtianis Principibus mentem ſuam, diſceſſusque ſui ex aula fraterna cauſam, teſtatam facit, eorumque opes, auxiliaque implorat.

Initium ſub hoc habuit confœderatio illa quam ſanctam Ligam vocant, ſpecioſo nomine ad maiorũ religionem contra ſectariorum indies creſcentium vires tuendam. Clandeſtinum primo: at poſtea in apertum prorumpens, ad exteros etiã Reges & Principes peruaſit. Diſſimulauit primum Rex, ſed poſtea non ſine inſigni imprudentia ipſe quoque authoritate firmauit. Huic primo cæterorum plerique, qui bona ſua per infamiam in alea & luſtris decoxerant, nomina dederunt. Poſtea etiam ad Magnates deuentum, titulo nimirum & Guiſianorum artibus deceptos. Certa eius concepta capita, inter quæ & illud primarium, vt cum viro ea res gereret & conſilio, ut talis quiſpiam præficeretur, qui tanto oneri eſſet ferendo, cui omnis cederet poteſtas & autoritas armorum, qui-

bus quicunque eius eſſent contrarij in ordinem redigerentur. Talis putatus Guiſius. Verùm Rex periculum ſentiens ipſe eam ſibi ſumpſit poteſtatem. Totum autem eò tendebat negotium, vt Rege ipſo à Guiſijs, qui Caroli Magni iactabant proſapiam in ordinem redacto, Coronaq; quæ iam ad hæreticũ eſſet peruentura, ad ipſos veros legitimoſq; hæredes, Pontificis etiam Romani auctoritate, & Hiſpaniæ Regis auxilio delata, tota Francia extirpatis Hugonotis & abolita Gallicanæ Eccleſiæ antiqua libertate ad R. S. redderet obedientiam, hincque Francorum & Hiſpanorum operâ Concilium Tridentinum in toto Chriſtiano orbe reciperetur. Senſit Rex fraudem multiſq; alijs nequicquam tentatis remedijs, tandem Guiſium Ducem ſub vocationis prætextu ad ſe inuitatum à ſtipatoribus ſuis occidi juſſit. Poſtero die Guiſius Cardinalis à Regio ſatellitio interfectus. Cæde autem peracta, Rex ad matrem ingreſſus, eo demum die ſe Franciæ Regem factum dixit. Cui illa reſpondiſſe fertur: Metuo potius eſſe, ne illo die vniuerſum regnum in exitium ſit præcipitatum. Tum ille rurſus: Vtut ſit, Ego nihil aliud, dolorem tamen meum & iniurias vltus ſum. Cæterum cadauera detruncatis capitibus, Regis iuſſu cremata ſunt. Hic finis fuit auctorum fœderis. Nec tamen periculum euaſit Rex, eiuſdem enim fœderis vi & effectu à Dominicano monacho veneuato cultro, dum porrectas ab eo inſpicit literas, in ventre ictus, in S. Clodoaldi fano obiit, anno milleſimo quingenteſimo octuageſimo nono.

HEN-

HENRICVS IV.

CESSANTE IN HENRICO IIII. LVDOVICI PII ex utroque maioris natu filij Philippi Audacis linea, ad alterius eiuſdem Ludovici filij Roberti poſteros Regnum ex lege fundamentali tranſibat. Qua in linea proximus è Regio ſanguine Princeps inventus Henricus Borbonius Navarræ tum Rex, Antonii Roberti in ſeptimo gradu deſcendentis lineæ nepotis, & Ioannæ Albretanæ Navarræ Reginæ filius, Henricus Clarus

dictus: Cui Henricus III. cùm ſe lethaliter vulneratum ſentiret tanquam legitimo Regni ſucceſſori, Regnum commendauit. Poſt eius itaque obitum Henricus quartus Nauarræ Rex, omnium qui aderant Principum, Ducum, Parium, Mareſchallorum, Comitum, Baronum, Nobilium, & militum conſenſu Franciæ Rex ſalutatur. Frementem interim contrà Ligæ factione ac omnes tam ſuperos quàm inferos mouente, vt eum quem iam hæreticum (Reformatæ, quam vocant, enim Religioni addictus erat) ſolio deturbaret. Confœderatorum autem capita erant Meduanus & Aumalius Duces, à quorum partibus etiam erant Burdigalenſe, Toloſanum & Rothomagenſe Parlamenta, quibus & Sixti V. Pontificis Romani cenſura, & Hiſpaniæ Regis auxilia accedebant. Toto itaque octo annos euentu vario, ſed felici plerumque Regi fortunato pro Regno eiuſque ſucceſſione ei fuit depugnandum. Quàm tè & ſuæ partis procerum fidelitate, & Anglicis Germanicíſque adiutus auxiliis, verè ſe Regno eiuſque reſtitutioni natum [illegible] ditum oſtendit. Princeps fuit multis animique & corporis & animi dotibus ornatus. In proſperis moderatus, in aduerſis conſtans, tam manu quàm lingua promptus, tum pace tum bello [illegible] [illegible] Ducem Parmenſem, Hiſpaniæ Regis iuſſu bis Franciam ad Ligæ iuuandas & confirmandas partes, cum magnis & optimè inſtructis copiis ingreſſum, bis eum decedere toto excedere Regno coegit. Tandem verò cùm nullum videret bellorum & calamitatum finem [illegible] ac Ligæ omnes in poſterum prætextum reſiſtendi præcideret, relicta religione Reformata Pontificiæ Romanæque Eccleſiæ reconciliatus 25. Iulij anno 1593 in D. Dionyſij fano audita Miſſa, à quibuſdam Epiſcopis ſolitis [illegible] ceremoniis exceptus. Hinc Induciæ petentibus confœderatis conceſſæ, [illegible] pace & [illegible] ageretur, re vera autem, vt quem non vi & armis ſuperari Rex non poſſet, induciarum ſpecie, fraude aut que malis artibus circumueniret, è medio tolleretur. Ioannes enim

Petru-

Petrus quidam Barrerius Aurelianenſis, pretio a quibuſdam ſiue Ieſuitis ſiue alijs conductus, vt Regem occideret. Sed deprehenſus ſupplicio [illegible] Hinc Rex edictum promulgat, quo eum manifeſtum [illegible] quod [illegible] ſub prætextu [illegible] pacis ac publicæ tranquillitatis hoſtes, omnes [illegible] hactenus addicti, [illegible] mentem rebus ſuis prouideant, ac Regem debita reuerentia & obedientia agnoſcant, [illegible] perduelles declarat. Promiſſa [illegible] impunitate, [illegible] ad ſaniorem mentem redeuntibus. Huius edicti ea fuit operatio, vt & ipſe Mainus [illegible] hactenus Ligæ [illegible] proceres depoſitis armis Regi reconciliati, [illegible] pro [illegible] Regem agnoſcere [illegible] Aumalius vero in rebellione perſiſtens, [illegible] Parlamento Pariſienſi [illegible] & perduellionis damnatur. Nec tamen adeo ab hoſtibus, & præcipue Eccleſiaſticorum quos Hugenottis fauere videbatur, Rex, inſidijs & [illegible] tutus. Iohannes enim Caſtellus ſcholarum diſcipulus, à [illegible] [illegible] ſubornatus Regem cultro ad id parato occidere volens, [illegible] vulnere [illegible] ac quæſtioni ſubiectus, pœnas ſceleri ſuo dignas luit [illegible] Regnu [illegible] [illegible] in area eius ad perpetuam rei memoriam [illegible] [illegible] paucis poſtea [illegible] annis & Rege ipſo [illegible] in Parlamento [illegible] mutata eſt [illegible] ac ipſi [illegible] poſſeſſionibus & honoribus reſtituti. Hinc Rex [illegible] [illegible] quæ [illegible] [illegible] Regni [illegible] de [illegible] cogitare cœpit matrimonium, [illegible] Mariam ex Illuſtri Medicea Florentinorum Ducum familia [illegible] ex qua Ludouicum XIII. hodie feliciter regnantem [illegible] [illegible] cum [illegible] Duce [illegible] [illegible] Principe [illegible] de hereditate eius Ducatus [illegible] [illegible] Germaniæ contra Hiſpanos [illegible] auxilia [illegible]

Clu-

Cliuenſem ſe expeditionem præpararet. Verùm vt pacem domi relinqueret Reginam coronari, vt Regens eſſet in ſua abſentia, & Delphinum in Regis filio confirmari voluit. Regia itaque magnificentia omnia ad eam rem & ad S. Dionyſium in Pariſienſi ciuitate parantur. Et Reginam quidem die Iouis, decimatertia Maij anno 1610. coronatam vidit, quę ſequente die Dominica regali pompa in ciuitatem erat introducenda, ſed ipſe die Veneris conſeſſo curru vrbem luſtrans, ac ea quæ ad eum ingreſſum honorandum parabantur, abſque magno ſolitoque comitatu inſpiciens, in platea ferronaria à Franciſco quodam Rauallaco Angoliſmenſi, mediæ ætatis homine magno ſitu oblongo ad eam rem parato cultro, dum e curru proſpicit, iterato ac ingeminato ictu, quorum alter cor attigit, vulneratus in Lupariam relatus, paulo poſt expirauit. Ita periit Magnus ille Henricus, Rex armis inuictus, conſpicue extolit, fraude & immani parricidæ occumbens. Tota lethali vulnere videbatur perculſa & aula & ciuitas. Verum tamen Dei ſingulari prouidentia abſq; tumultu in populo & illa ciuitate res tranſacta, captus & quæſtioni reſeruatus parricida. Ac ſequenti die ex Conſilio & procerum Regni ſententia Ludouicus XIII. Rex ſalutatus, Matrem ſuam Regentem declarat. Sequente verò 27. Maij Parricida ille examinatus, condemnatus, dignum ſcelere ſuo ſupplicium tulit. Cæterum ſiue ipſe tantellus, ſiue aliunde conuerſus, ſceleratiſſimi huius hominis ex Ieſuitarum ſcriptis aut perſuaſionibus hunc hauſiſſe furorem, ex parlamenti Pariſienſis decreto 8. die Iunij Ioannis Marianæ Ieſuitæ liber, de Rege & Regis inſtitutione publice damnatus, & Vulcano traditus eſt. Ita Rex longè alio quàm propoſuerat itinere ſolenni pompa mortuorum ad D. Dionyſij ſepultus maiorum monumentis illatus, corde Ieſuitis relicto, vt illud in Flechienſi ſua Eccleſia depeliretur.

LVDO-

LVDOVICVS XIII.

IVSTIS HENRICO IV. SOLEMNITER PERACTIS Filius eius Ludouicus XIII. nonum agens ætatis annum in Regio collocatus ſolio, matre tamen Regina, vt conſtituerat Rex, donec ad maiorem ætatem perueniat filius Regni gubernacula tenente. Pro primis itaque gubernationis auſpiciis miſſa Germanis Principibus in Iuliacenſis arcis obſidione occupatis, promiſſa auxilia, quorũ aduentu atque opera præcipuus ex eis certis conditionibus, tormentis iam

tuo quæſita, deditâ. Magna interim pompa Rex nouus Pariſijs primùm proclamatur, ac hinc Rhemis pro more conſecratur ac inungitur, Cardinali Ioyoſâ Archiepiſcopi Rhemenſis officium eam partem peragente.

Nacti autem nacti Regem Ieſuitæ, ac eius matrem Reginam plurimum ipſis fauentem, tempus tam opportunum, quo pro ſe [illegible] integratis vbique reſtituantur, apud Regem ſupplicando inſtant, vt cum in aliquas Regni ciuitates intromiſſi quidem a [illegible] eius Henrico IV. verùm ea conditione vt Pariſijs publicè docere nunquam poſſint, illiq; ſcholaſtica exercere munia pro felici Regni auſpicio totiusque Franciæ bono publicè docendi, diſputandi, ac omnes artes profitendi, vt antea concedatur poteſtas. Annuit tandem Regens datumq; in eam rem diplomate in Parlamenti curia confirmatum. Verum intercedente Vniuerſitatis Rectore ac reliquis eius profeſſoribus, res dilata, aliquoties in Iudicijs diſputata, tandem prorſus ijs denegata, adeo etiam, vt quosdam illegitimos diſcipulos, [illegible] coacti fuerint.

Hinc ob immanem & inquilinorum & peregrinorum mendicantium multitudinem in magna illa ciuitate, vt fieri ſolet, vndique confluentium Pariſiæ mirum in modum grauarentur, conſtituta in diuerſis ciuitatis locis hoſpitalia, in quibus inquilini ſuſtentarentur, reliqui qui opus facere poſſent, incluſi ad diuerſos labores adigerentur: eiectis omnibus peregrinis, & ad ſuos publico edicto redire iuſſis. Aleæ quoque & ludi alij eiuſmodi [illegible] publicis edictis coherciti. Et leges ſumptuariæ ad reſcindendum [illegible] quam in conuiuiis exceſſus publicatæ. Alioquin omnia erant pacis ſigna: Sed Nemauſi nouus & inopinatus exortus tumultus, quietem eam aliquantum alterauit. Erat ibi Ferrerius quidam Reformatæ, vt vocant, Eccleſiæ miniſter, qui ad Romanam Eccleſiam reuerterat, commota plebs eum eius bona inuaſit. Inuaſa eius domus ac direpta, horti vaſtati, ac [illegible] eius deſtructi, fruſtra autoritatem ſuam interponente Magi-

ſtratu.

ſtatu, ac ſeditioſos compeſcere tentante. Donec tandem iuſſu Reginæ & Parlamenti Curiæ Commiſſarius res [illegible] & [illegible] auctorum punitione compoſita.

Eodem tempore Pariſijs Morgardus quidam Aſtrologus, qui in Calendario ſuo magnos minabatur Franciæ motus, ac turbulentam Regni euerſionem, qui pro ſeditioſo aut certe male animato [illegible], prædictionis ſuæ effectum [illegible] nem pe damnatus. Verum non fuiſſe vanas eius prædictiones, ſequens anni 1614. probauit initium, excitatis varijs tum propter nimiam Marchionis Ancrenſis ambitionem, tum propter Regis cum Hiſpaniæ Infante coniugium ſimultatibus & turbis. Ægre enim ferentes [illegible] Regio ſanguine Principes Ancrenſem omnibus præ[illegible] [illegible] ipſo Ancrenſi Marchione [illegible] habere, tum etiam ſuſpecta habentes Hiſpanica connubia & fœdera, ad [illegible] copiaſque tum ad [illegible] Ancrenſem, tum ad [illegible], ſi impediri non poſſet Hiſpaniæ infantis cum Rege ſuo coniugium, tum etiam ad ſui, ſi [illegible], [illegible] [illegible]. Sed tandem & hæc res quodammodo compoſita.

Hinc maiorem ætatem ingreſſo Regi Regina mater Regni cõuocatis ad camerem Statibus, ſolemniter ceſſit habena, monens etiam omnibus qui aderant, vt filio ſuo tanquam legitime ſuo Regi [illegible] ad Regnum gubernandum mature obedienti, ac debitam fidem & reuerentiam præſtent. Recipit in ſe onus hoc Rex [illegible], gratijs [illegible] pro ea quam in Regni ſui admi-niſtratione adhibuerat diligentia habitis. Pollicentur quoq; Proce-res ac ordines, omnia ſubmiſſionis & fidelitatis officia. Sed Re-gina paulo poſt in Aquitaniam proficiſcente, vt filij, filiæq; nuptias maturaret, ad arma rurſus a Condæo, Longauillano, Meeno, & Bulionio concurritur. Veniunt tamen Rex, Mater & filia Bur-digalam, vbi, adducta ex Hiſpania Regis ſponſa, ac ſorore eius in Hiſpaniam [illegible] Principi deducenda recepta, omnia

S pacific

gaudiis lætisque hymenæis perficiuntur. Reliquis autem regni- [illegible] à Condæo eiusque complicibus, [illegible] affectis. Captæ multæ ciuitates [illegible] Marischallo [illegible] cum regni exercitu [illegible]. [illegible] Condæo [illegible] Vindocini Ducis accessitque. Qui [illegible] in [illegible] descenderunt, magno totius prouinciæ damno. Coniunguntur cum his quoque Hugenoti, qui Condæum Rupellam [illegible] magna cum pompa & lætitia [illegible] excipiunt. Rege interim [illegible] Burdigalæ [illegible] ac nuptialibus [illegible]. Qui cum Guisium Ducem addidit ad eius copias [illegible] Marischallo exercitus supremum belli contra rebelles gerendi Imperatorem creant. [illegible] Condæum quidem [illegible] conatus, [illegible] parum successit. Vnde [illegible] [illegible] belli [illegible] calamitatibus, facta [illegible] Lutetiam pace [illegible] cum suis rediit. Reliquis quoque Principibus [illegible] ad aulam Regis, [illegible] undique [illegible]. Quieta itaque tum omnia. Sed non diu[illegible].

Allato enim [illegible] esse Procerum aliquos qui [illegible] in Regem & Reginam matrem agerent consilia, inter quos non postremus Condæus [illegible]. Hinc [illegible] per totam [illegible], quæ postea omnes fere Regni [illegible] prouincias [illegible] in populo factum [illegible], quod & [illegible] Marischallo [illegible] armis; [illegible] cumque [illegible] parat. Nec [illegible] eius [illegible] populus [illegible] sed & [illegible] direptis omnibus quæ [illegible] ablatis, tum [illegible] tum etiam scriptis & monumentis. Hanc [illegible] Prætor, [illegible] [illegible], & [illegible] Præfectus, cum [illegible] & [illegible], [illegible] plebem compescentibus, [illegible]. Postea Respublica [illegible] caput [illegible] Condæo [illegible]. [illegible] Vindocini

Marc,

Mennij, & Bullionij Ducum, domeſtici & amici conſtanter eumq; pu-
tarunt vſue ſuburbiis excolere. Ac miſſus in Bituriges, Monti, mox Marcelon illuc cum mandato, vt Arcem cum tota cuſtodia in Regis poteſtatem redigat. Quod & de aliis locis factum. Interim Condæus capitur, vir aliquandiu aſſeruatus in Baſtiliam certo vndique clauſo, & Regiis ſtipatoribus armatis circumdata ſuam tenent cuſtodiam depoſitus. Hinc magni per totam Franciam motus, Niuernio, Bullionio, aliiſque Proceribus, Condæum vt, ſi precibus non poſſent, liberare volentibus.

Tandem, vt omnium rerum vltimum eſt, Rex Marchionis Anchræi eiuſque vxoris ac familiarium ſententiæ inſiſtens, conſilium directa, vt expleturus reliquis Regno ac Regi ſignatus proceribus, ac omni in ſe translata poteſtate, nil Regi, niſi Regium relinqueret nomen: quod & pluribus iam probatum iam erat in tota Regni adminiſtratione exemplis: negotium dat Vitrio ſtipatorum ſuorum præfecto, vt eum in ſuam recipiat. Quod cum ille exequi tentaret, Anchræus, vt magno ſemper incedebat comitatu, ad defenſionem ſe parat. Vnde iubente Præfecto aliquot ſtipatorum ſtrictis piſtolis occubuit. Mox cadauer diſcerptum & vnum per omnes vicos tractum, tandemq; in crucem actus periit. Eius aut vxor, & domeſticorum præcipui in cuſtodiam coniecti, tandem publica ſententia damnati, morte ignominioſa in Greuenis area ſcelera ſua luerunt. Hinc toto Regno reſtituta pax, omnibus proceribus, quos hactenus exegerat Anchræus in aula redeuntibus ac honoribus ſuis reſtitutis.

NOMINA REGUM
GALLIAE.

A[illegible],	50	Henricus Quartus,	[illegible]
Carolus Magnus,	54	Hildebertus,	18
Carolus Calvus,	56	Hugo Capetus,	[illegible]
Carlomannus,	60	Ioannes,	[illegible]
Carolus Crassus,	66	Lotharius,	[illegible]
Carolus Quartus,	104	Ludovicus Primus,	[illegible]
Carolus Quintus,	128	Ludovicus Secundus,	[illegible]
Carolus Sextus,	[illegible]	Ludovicus Tertius,	[illegible]
Carolus Septimus,	[illegible]	Ludovicus Quartus,	[illegible]
Carolus Octavus,	136	Ludovicus Quintus,	[illegible]
Carolus Nonus,	[illegible]	Ludovicus Sextus,	84
Childebertus,	26	Ludovicus Septimus,	84
Childericus,	[illegible]	Ludovicus Octavus,	[illegible]
Childericus Secundus,	32	Ludovicus Nonus,	[illegible]
Childericus Tertius,	48	Ludovicus Decimus,	98
Chilpericus,	22	Ludovicus Vndecimus,	[illegible]
Chilpericus Secundus,	44	Ludovicus Duodecimus,	[illegible]
Clodius,	8	Ludovicus Decimustertius,	[illegible]
Clodoveus,	14	Meroveus,	12
Clodoveus Secundus,	28	Odo,	64
Clodoveus Tertius,	16	Pharamundus,	6
Clotharius,	18	Philippus Primus,	[illegible]
Clotharius Secundus,	[illegible]	Philippus Secundus,	88
Clotharius Tertius,	40	Philippus Tertius,	[illegible]
Clotharius Quartus,	42	Philippus Quartus,	[illegible]
Dagobertus,	[illegible]	Philippus Quintus,	[illegible]
Dagobertus Secundus,	[illegible]	Philippus Sextus,	[illegible]
Franciscus Primus,	[illegible]	Pipinus,	[illegible]
Franciscus Secundus,	[illegible]	Robertus,	[illegible]
Henricus Primus,	80	Rodolphus,	[illegible]
Henricus Secundus,	[illegible]	Theodoricus,	[illegible]
Henricus Tertius,	[illegible]	Theodoricus Secundus,	[illegible]

INDEX

INDEX RERVM MEMORABILIVM OPERE HOC contentarum.

A.

A[illegible], [illegible] rum [illegible], 3. 137
Aegidius [illegible], 13
Aistulfus Longobardorum Rex [illegible], 21
Albuinus Rex primus Longobardorum, 27. [illegible], ibid.
Ambrosii [illegible], 131
Andre[illegible], 139
Angliae Rex [illegible], 155
A[illegible], 103
A[illegible] in Gallia, 11
A[illegible] magna pars Galliae [illegible], 166
A[illegible] Galliae Rex, 20
A[illegible] Galliae Rex [illegible], 21. [illegible], ibid.
A[illegible] Rex [illegible], 22. Vide [illegible] [illegible], ibid.
[illegible], 9
[illegible], 11

B.

B[illegible], 17
Philippus [illegible], [illegible]. [illegible] ibid. [illegible], ibid
[illegible]. [illegible], ibid.
[illegible] [illegible], 25
[illegible] Caroli Magni [illegible], 26

C.

C[illegible], 109
C[illegible], [illegible]

B. [illegible] Carlus

Carlus ſeu Carolomannus Franciæ Rex, 60. Moritur, 61
Carolomannus moritur, 45
Carolus Nonus Gallorum Rex, 128
Carolus Quintus Gallorum Rex, 107
Carolus Quartus Gallorum Rex, 102
Carolus Quartus Papæ [illegible], 103
Carolus Martellus Regem Chilpericum profligat, 44
Carolus Lotharingiæ Dux ab Hugone [illegible]. Capitur, ibid. In carcere moritur, ibid.
Carolus Sextus infans Gallorum Rex creatur, 110
Carolus Septimus Gallorum Rex creatur, 112. Maiorem Galliæ partem [illegible] recuperat, ibid.
Carolus Craſſus Gallorum Rex, [illegible]
Carolus Magnus regnum Longobardorum delet, [illegible]
Carolus Simplex Galliæ Rex, [illegible]. Fœdus init cum Normannis, [illegible]. Moritur in carcere, ibid.
Carolus Martellus [illegible], [illegible]
Carolus Calvus Gallorum Rex, 56. Fit Imperator Romanus, [illegible]. Veneno necatur, ibid.
Carolus Quintus Hiſpaniarum Rex Imperator eligitur, [illegible]
Carolus Magnus Imperator Romanus creatur, 51. Gymnaſia ab eo erecta, ibid.
Carolus Octavus Galliæ [illegible]. Regnum Neapolitanum [illegible]. Fœdus [illegible] & Mediolanenſium [illegible] profligat, ibid.
Childebertus [illegible] Francorum Rex, 27
[illegible], [illegible]
Childericus [illegible] Francorum Rex [illegible], [illegible]
Childericus [illegible]. [illegible]. Moritur, ibid.
[illegible] [illegible] ibid. [illegible] ibid.
[illegible] Gallorum Rex, 22
Clodoveus [illegible], [illegible]. [illegible], ibid.
[illegible] [illegible]
Clotarius [illegible], [illegible]. [illegible], ibid.
Clotarius [illegible], [illegible]. [illegible], ibid. [illegible] Auguſtinum, ibid. [illegible], ibid.
Clotharius Secundus [illegible], [illegible]. [illegible], ibid. [illegible], ibid.
Clotharius Tertius Rex Galliæ, 16. Moritur, ibid.

Clota-

Clodoueus fidem Christianam se ſuſcepturum vouet, [illegible]. *Germanos fundit*, ibid. [illegible]
[illegible], ibid. [illegible], ibid. [illegible], ibid.
Clodoueus [illegible] Rex conſtituitur, [illegible]
Clodoueus [illegible] argenteis vaſis [illegible], [illegible]
Clodoueus ducit uxorem Clotildem Chriſtianam, 1[illegible]. *[illegible] Alarici filium [illegible] fugat*, 15.
C[illegible] *Galliæ regina [illegible]*, [illegible], 1[illegible]. *Moritur*, ibid.
Clotharius [illegible], 1[illegible]. *[illegible] filii*, ibid. *Moritur*, ibid.
Clotharius II. [illegible], 2[illegible]
Clodouei filii regnum patrium diuidunt, 21. *Et quæ cuique regiones obtigerint*, ibid.
Childericus [illegible], [illegible]
[illegible], 19
Childericus Tertius [illegible] regni [illegible], 30
Carolus [illegible], 13
[illegible], 17
[illegible], 13[illegible]
[illegible], 127

D.

DAGOBERTVS *Primus [illegible]*, 26. *[illegible]*, 27. *[illegible]*, ibid. *D. Amandum, [illegible]*, ibid. *[illegible]*, ibid.
Dagobertus [illegible], 30. *[illegible]*, ibid. *Moritur*, [illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible], [illegible]. *[illegible]*, ibid.

E.

E[illegible] *Romana [illegible]*, 11
Edictum [illegible] Religionis Reformatæ [illegible], in Gallia [illegible], 1[illegible]7
Eduardus [illegible], 20[illegible]

F.

F[illegible], [illegible]
Fames Galliam affligit, [illegible]
Flandriæ Comitatus origo, [illegible]

Fratres

[illegible],
Francia multis bellis [illegible],
Franciscus [illegible] Papæ captivus,
Franciscus secundus Gal. Rex, [illegible] Moritur,
Franciscus I. Gal. Rex [illegible]. Collegium linguarum Pariſiis inſtituit,
Francorum Regis [illegible], Regni adminiſtratione in Præſidio Palatii [illegible]
dat,
[illegible] in Gallia [illegible],

H.

HELVETII primum ſtipendia faciunt ab Gallorum Regibus,
Henricus Tertius [illegible] Rex in Regem Gallorum coronatur,
Henricus ſecundus [illegible] [illegible],
Henricus ſecundus Gallorum Rex, [illegible]. [illegible] Helvetiis [illegible], [illegible]
Henricus [illegible], [illegible]. [illegible] Cardinalem [illegible], ibid. [illegible],
Henricus IV. Borbonius, Navarrenus, Galliarum regnum adipiſcitur, [illegible]. [illegible] nis [illegible], [illegible]. [illegible] Pariſienſium [illegible] ibid. [illegible] Eccleſiæ reconciliatur, ibid. [illegible] [illegible]. [illegible] ibid. [illegible] ibid. [illegible] [illegible],
Hildebertus [illegible] Majoris Palatii adminiſtrat,
Hugo Capetus regnum Galliæ adipiſcitur, [illegible]. [illegible],
Hugo Comes [illegible] defecit,
Hugo Capetus Pariſiis [illegible] defendit,

I.

IMPOSTOR quidam, [illegible],
Joanna Papiſſa,
[illegible], [illegible]. [illegible]
[illegible],
[illegible] Pariſiis [illegible],
Joannes I. [illegible],
[illegible],
[illegible],
[illegible],
[illegible] Palatii.

[illegible]

L.

LEO [illegible] ſtella in Gallia, 129
[illegible], 80
[illegible] Quartus Gallorum Rex [illegible], 42
[illegible] Quartus Galliæ Rex [illegible], 42
Ludovicus Pius Gallorum Rex, 54. [illegible], ibid. [illegible] a filiis, 55. In carcerem truditur, ibid. Regnum recuperat, 55. Moritur, ibid.
Ludovicus Secundus Gallorum Rex, 57. Papa [illegible], ibid.
Ludovicus [illegible], 58. [illegible], ibid.
Ludovicus ſanctus Gall. Rex, 88. Cum Anglis Rege pacem init, 91. [illegible] ibid. [illegible] erigit, ibid. [illegible] Aegypti capitur, ibid. [illegible] ibid. [illegible], ibid.
Ludovicus [illegible], 10 [illegible] ibid.
Ludovicus [illegible] Gallorum Rex, 95
Ludovicus Septimus [illegible], 96
Ludovicus [illegible], 97
Ludovicus [illegible], 98
Ludovicus Undecimus Gall. Rex, 110. [illegible] ibid. [illegible], 119
Ludovicus XIII. [illegible], 131
[illegible] XII. [illegible] 1 [illegible], 118
Ludovicus [illegible], 82. Monaſterio [illegible], 83
Ludovicus [illegible] Rex Gallorum, 114. [illegible] D. [illegible], 118
Ludovicus Quartus ad Galliæ regnum vocatur, 72. [illegible] 74 [illegible], ibid. [illegible], 75

M.

MAHOMET [illegible], 27
Martinus Lutherus Papæ [illegible], 121
M[illegible], 123
M[illegible], 13. [illegible], ibid.
[illegible], 38
[illegible], 16
M[illegible], 127

T [illegible]

N.

NAVARRÆ Rex occiſus, [illegible]
Normanni Pariſios obſident, 63. & 65. Profligati à Carolo Craſſo. ibid.
Normanni [illegible], [illegible]

O.

ODo Rex Galliæ, 64. Moritur, [illegible]
Otho Imperator Pariſios obſidet, [illegible]

P.

PAPÆ tres uno ſimul tempore, [illegible]
Pariſienſis [illegible], [illegible]
Pariſii [illegible] [illegible]
Paſchalis Papa [illegible] in monaſterium [illegible], [illegible]
Peſtis [illegible] Galliam [illegible], [illegible]
Pharamundus primus Gallorum Rex, 6. Leges Salicas condit, [illegible] Moritur, ibid.
Philippus Primus Galliæ Rex, [illegible]
Philippus Imperator [illegible], [illegible] [illegible] Conſtantinopolitano, ibid. [illegible] ibid.
Philippus Pulcher Gall. Rex, [illegible] [illegible] ibid. [illegible] [illegible] [illegible] ibid. [illegible] à Papa. ibid.
Philippus Tertius Gall. Rex, 93. [illegible] 95. [illegible]
Philippus Longus Gallorum Rex, [illegible]
Philippus Hiſpaniæ Rex [illegible] obſidet, [illegible]
Philippus Valeſius Galliæ [illegible] Gallorum, [illegible]
Pipinus [illegible] 4[illegible]. [illegible] ibid. [illegible] 51. [illegible] ibid. [illegible] ibid. [illegible] ibid. [illegible] ibid.
Pipinus [illegible] Regis Galliæ, 37. [illegible] [illegible] [illegible] ibid. [illegible] ibid.
[illegible] Galliam [illegible], [illegible]

R.

RAGENARIUS [illegible], 51. [illegible] ibid.
Rhodanus [illegible], [illegible]
Rhodus [illegible], [illegible]

Robertus

Digitized by Google

Robertus Francorum Rex, 78. Romam petit, 79. duas habet uxores, ibid.
Robertus Normannus Dux regnum Hieroſolymitanum [illegible] parte aggreditur, 81
Rodulphus [illegible] regno [illegible] 68
Romanorum in Francia imperium deſinit, 25
Romanæ & Conſtantinopolitanæ eccleſiæ prima contentio, 56
Roma a Longobardis obſeſſa, 47

S

SAXONES vi ad Chriſtianam fidem ſuſcipiunt, 37
Sergius Formoſum papa de ſede deiicit, 69. Defunctum corpore truncat, & in Tyberim proiicit, 69

T.

TEMPLARIORUM ordo, 85
Theodoricus [illegible] in prælio occubuit, 21
Theodericus II. in monaſterium [illegible] & Rex conſtituitur, 46. Moritur, 47
Theodericus Primus [illegible] Rex Galliæ, 34

V

VENETI Ducem ſibi creant, 39
Vetus [illegible], 85

FINIS INDICIS.

Digitized by Google

Intero - Verificato 6 Marzo 1873
Federico Cavalli

K.180.

Digitized by Google